

ЄВР БЮЛЕТЕНЬ

Інформаційне видання Представництва Європейської Комісії в Україні

- ⇒ ГОЛОВА ПРЕДСТАВНИЦТВА ЄВРОКОМІСІЇ В УКРАЇНІ ЖОЗЕ МАНУЕЛЬ ПІНУ ТЕЙШЕЙРА ПРО ВІДНОСИНИ ЄС ТА УКРАЇНИ / 4
- ⇒ ЄС ВИДІЛЯЄ МІЛЬЙОН ЄВРО НА ПОКРАЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ / 11
- ⇒ СЛОВАЧЧИНА ПЕРЕЙШЛА НА ЄВРО / 16
- ⇒ ЛЮКСЕЛБУРГ ЛІДРУЄ ЗА ПОКАЗНИКОМ ВВП НА ДУШУ НАСЕЛЕННЯ / 25

До керма Євросоюзу стала Чехія (стор. 15)

Прем'єр-міністр Чеської Республіки Мирослав Тополанек

Керівник Місії Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні Ференц Банфі розповідає про результати понад трьох років діяльності EUBAM (стор. 10).

На грудневій Європейській Раді було вирішено, що Ірландія проведе повторний референдум з ратифікації Лісабонської угоди (стор.14).

ЄВРОБЮЛЕТЕНЬ №1'09

Інформаційне видання Представництва
Європейської Комісії в Україні

Засновник: Представництво
Європейської Комісії в Україні

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №13773-2747ПР від 17.03.2008 р.

Київ 01024, вул. Круглоуніверситетська, 10
www.delukr.ec.europa.eu

Зміст бюлетеня не обов'язково відбиває
офіційні погляди Європейської Комісії

© Європейська Комісія, 2009

Керівник проекту Ірина Стаднічук
E-mail: Irina.Stadnychuk@ec.europa.eu

Головний редактор Тетяна Яцюк

У реалізації проекту Олег Фурділо
беруть участь Анатолій Марциновський
Сергій Матвєєв

Комп'ютерна Андрій Ходзицький
верстка

Інтернетверсія www.delukr.ec.europa.eu

Індекс видання 98603

Видавець: ТОВ «Видавництво «Консультант»

Адреса: 03039, м.Київ,
вул. Голосіївська, 7, корп. 2

Тел/факс (044) 251-49-51

ISSN 1725-0811

Підписано до друку 12.01.09.

Друк: ТОВ «МАПРОС»
м. Київ, бул. Лепсе, 4

Наклад 10 500 прим.

Безкоштовно

РОСІЯ Й УКРАЇНА, ЧЕХІЯ І СЛОВАЧЧИНА

1 січня 2009 року стало знаменним днем для двох частин колись єдиної країни — Чехословаччини. Чехія очолила на наступні шість місяців Європейський Союз, а Словаччина перейшла на єдину європейську валюту — євро.

Це символічно: дві країни цивілізовано розлучилися, відразу ж обрали найбільшим пріоритетом для себе європейську інтеграцію, вступили до Євросоюзу і тепер беруть повноцінну участь у його житті, будучи при цьому гарними сусідами.

Водночас те ж 1 січня стало днем чергово-го конфлікту для двох частин іншої колись єдиної країни: Росія перекрила газовий вентиль для України. Взаємні безкомпромісні звинувачення і тривожна інформація надхо-

Відносини ЄС—Україна

«Лише подолавши внутрішню кризу, Україна зможе забезпечити своє майбутнє з ЄС» 4

Розширено можливості співпраці під час надзвичайних ситуацій 6

Відбулася зустріч з прикордонних і митних питань 6

Триває діалог з безвізового режиму 6

Французьке президентство було успішним 7

Україна й Польща відкоригували Угоду про малий прикордонний рух 7

Проекти ЄС в Україні

«Європейський споживач створює певні вимоги до рівня обслуговування» 8

У Дніпропетровську відбувся Інформаційний день з програм співпраці 8

Українським ІТ-підприємствам допомагають вийти на ринок ЄС 9

Ференц Банфі: «Багатонаціональність є головною силою нашої Місії» 10

Мільйон на безпеку дорожнього руху 11

Розпочато два «чорнобильські» проекти 11

«Jazz Bez—2008»: десять днів вражаючого різноманіття 12

Фестиваль про права людини мандрував Україною 12

Новини Євросоюзу

Зовнішні відносини
Відбувся саміт ЄС—Бразилія 13

Рада міністрів підтвердила європейські перспективи Західних Балкан 13

Інституційні справи
Лідери країн ЄС вирішили проблему Лісабонської угоди 14

Мирослав Тополанек: «До президентства ми почали готуватися ще 2006 року» 15

Економіка
Песимізму побільшало 16
Словаччина перейшла на євро 16

дили протягом новорічної ночі, і з самого ранку першого дня 2009 року. Мабуть, в усій цій історії також є свій символізм. Усі 17 років після розпаду СРСР українсько-російські стосунки залишаються дуже складними, і поки що підстав для оптимізму небагато.

Того післяноворічного ранку Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу провів телефонні розмови з прем'єрами двох країн: Юлією Тимошенко і Володимиром Путіним. «Обидві сторони мають проявити у переговорному процесі добру волю, що є запорукою енергетичної безпеки Європи», — заявив він.

Саме здатність до компромісу й цивілізованих відносин є тим, що вирізняє Європейський Союз і його країни-члени. При цьому багато хто з них у минулому мав між собою непрості проблеми. Історія взаємин Франції

Бюджет—2009 сфокусовано на посиленні конкурентоспроможності ЄС 17

Майже всі підприємства Союзу мають доступ до інтернету 17

Кордони

Шенгенська зона знову розширилася 18

Комісія не задоволена виконанням директиви про вільне пересування громадян 18

Митні пільги як стимул до демократичності 19

Вилучено мільйони підrobних медпрепаратів 19

Довкілля

Зміни клімату: ЄС закликає перейти від дискусій до переговорів 20

Заощадження електроенергії, грошей і чисте повітря 20

Медицина

Буде зміцнено безпеку медичного обслуговування 21

Єврокомісія хоче покращити систему трансплантації 21

Захист споживачів

Єврокомісія дослідила причини торішнього подорожчання продуктів харчування 22

Посилено вимоги до безпеки дитячих іграшок 22

Освіта

Школярі отримуватимуть безплатні овочі та фрукти 23

Єврокомісія оприлюднила плани щодо системи освіти 23

Статистика

Громадянство країн ЄС найбільше отримують турки 24

Люксембург лідирує за показником ВВП на душу населення 25

Соціологія

Програма з безпечного інтернету має захистити дітей 26

та Німеччини, Великої Британії й Ірландії, Румунії та Угорщини, Німеччини й Польщі, Іспанії та Португалії тощо має багато неоднозначних сторінок, які в інших умовах могли б бути джерелом суперечок, взаємної недовіри й неприязні. Але нині всі держави є друзями й союзниками. Євроінтеграція і членство в ЄС — це те, що лікує старі хвороби двосторонніх відносин. Наступними пацієнтами є країни Західних Балкан.

Звісно, Україна й Росія перебувають в інших умовах, але їм є з кого і з чого брати приклад. Домовлятися, навіть якщо важко, не доводити ситуацію до конфлікту. Діяти по-сучасному, по-європейськи, а не в давно вже застарілих сьогодні традиціях їхньої колись спільної країни.

Редакція

«ЛИШЕ ПОДОЛАВШИ ВНУТРІШНЮ КРИЗУ, УКРАЇНА ЗМОЖЕ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СВОЄ МАЙБУТНЄ З ЄС»

У грудні голова Представництва Європейської Комісії в Україні Жозе Мануель Пінту Тейшейра дав перше інтерв'ю на цій новій для себе посаді — агентству УНІАН. Подасмо його у скороченому вигляді.

— Які завдання ставите перед Представництвом Єврокомісії в Україні?

— Дуже радий, що працюватиму в Україні впродовж цього особливо відповідального етапу її відносин з Європейським Союзом. Це також час великих викликів, що стоять сьогодні перед українським народом. Лише подолавши внутрішню кризу, Україна зможе забезпечити своє майбутнє з ЄС.

Пріоритети діяльності Представництва Єврокомісії в Україні лежать у площині розвитку відносин між Євросоюзом і вашою державою. Вони, своєю чергою, ґрунтуються на низці документів. Головним є Угода про партнерство та співробітництво, що реалізується через План дій Україна–ЄС. В рамках Європейської політики сусідства також передбачена програма співпраці, яка визначає надання Україні допомоги у здійсненні процесу реформ, розвитку інституційної спроможності держави. На тлі цього особливої актуальності набули переговори між Євросоюзом і Україною щодо укладання нової Угоди про асоціацію. Вже досягнуто значного прогресу у переговорах щодо більшості її аспектів, і зараз ми спрямовуємо основну увагу на створення Зони вільної торгівлі.

Представництво також відіграє важливу роль у зв'язках з українською громадськістю, поширенні інформації про процес євроінтеграції. А вона не є гаслами, заявами й закличками. Це — суттєві соціально-економічні реформи. Дуже радий, що більшість українців, як свідчать опитування, підтримують європейську інтеграцію своєї держави.

— Ви згадали про майбутнє створення Зони вільної торгівлі. Чи готовий ЄС відмовитися від квот на українські товари, зокрема, на зернові й метал?

— Щодо кількісних обмежень на експорт, то наявні квоти для України застосовуються лише у виняткових випадках. Сьогодні вони існують для деяких видів сільськогосподарської продукції. Але ці квоти важко вважати обмежувальними, тому що за останні кілька років Україна їх навіть повністю не використала. Зокрема, це стосується експорту зернових. А квоти на ввезення металопродукції взагалі були скасовані після вступу вашої держави до СОТ. Україна зі свого боку встановила квоти на ввезення деяких видів продукції з країн ЄС, наприклад, цукру. А Євросоюз таких обмежень не застосовує. Експорт товарів з України до ЄС є переважно лібералізованим, і ваша держава входить у групу найактивніших користувачів системи глобальних преференцій Європейського Союзу.

Зараз Україна особливо зацікавлена у покращенні доступу до продуктових ринків Євросоюзу. Але просування українських товарів не завжди залежить від економічних важелів регулювання імпорту. Україна у цьому питанні має певні проблеми із дотриманням санітарних і ветеринарних стандартів. Так, у травні 2008 року ЄС призупинив імпорт української соняшникової олії через її забруднення домішками мінерального походження. Це було серйозним ударом для української промисловості, адже ЄС є найбільшим імпортером української соняшникової олії, а Україна — одним з найбільших експортерів цього товару в світі. Однак реакція української влади в цій ситуації була швидкою, й імпорт було незабаром відновлено разом із запровадженням процедури систематичної перевірки партій олії перед їх відправкою. Місія інспекторів з ЄС відвідала вашу державу в другій

половині вересня. Україна може експортувати соняшникову олію за умови надання відповідного сертифіката, зміст якого був раніше погоджений з європейською стороною.

А заборона на ввезення продукції українського тваринництва викликана її невідповідністю санітарним і ветеринарним вимогам. І це є однією зі сфер, де ми активно співпрацюємо — щоб через створення належної правової й адміністративної системи покращити експортну спроможність держави. Тут певного прогресу вже досягнуто. Наприклад, це стосується молочних продуктів.

Загалом, для ЄС питання якості й безпеки товарів мають особливу вагу. І Україні необхідно досягти відповідних критеріїв щодо багатьох видів продукції. Стосовно товарів, імпорт яких до ЄС дозволений, країна повинна забезпечити дотримання встановлених вимог — адже у випадку їх порушення потік експорту з України до ЄС може бути призупинений.

— Україна і ЄС розпочали консультації про перехід на безвізовий режим. Чи вимагатиме Євросоюз від України завершення демаркації кордонів з Росією, Молдовою і Білоруссю, введення віз для громадян цих держав, якщо останні не матимуть до того часу безвізового режиму з ЄС, та включення біометричних даних громадян у їхні паспорти?

— Переговори відбуваються навколо чотирьох основних груп питань. Перша стосується безпеки документів, що також може передбачати включення до них біометричних даних власників. Друга — питань нелегальної імміграції. Третя пов'язана із громадським порядком і безпекою. Четвертим предметом переговорного процесу є зовнішні зносини.

Сьогодні важко щось сказати про можливі вимоги запровадження візового режиму з Росією, Молдовою і Білоруссю. Невідомо, які висновки зроблять відповідні робочі групи. Але якщо проводити паралелі з країнами Західних Балкан, з якими ми також ведемо візовий діалог, то там немає вимоги відповідності національної візової політики візовій політиці ЄС. Така вимога постає лише в процесі вступу до Союзу. Але важливим є наявність ефективного та дієвого прикордонного контролю.

Щодо запровадження паспортів з біометричними даними, то це може бути однією з вимог до України з боку ЄС. Так є, наприклад, щодо країн Західних Балкан. Бо це важливий засіб у попередженні нелегальної міграції та боротьби з нею, а також у підвищенні безпеки та ефективності прикордонного контролю. Такі паспорти є також обов'язковими для покращення протидії тероризму та організованій злочинності.

— **Серед країн ЄС найбільшим інвестором в Україну є Кіпр: станом на 1 жовтня 2008 року з цієї держави надійшло більше 8 млрд доларів США, що становить понад 20% усього обсягу прямих іноземних інвестицій. Як в Євросоюзі пояснюють цей феномен і що необхідно зробити для розширення географії інвестування в Україну?**

— Великі обсяги інвестицій з Кіпру пояснюються офшорним статусом цієї країни. Але й частка інших країн ЄС є також значною і складає понад 70% загального обсягу. Ці інвестиції спрямовуються на реалізацію різноманітних проектів, які роблять чималий внесок у модернізацію економіки України.

Але й у цій сфері Україні також багато чого треба зробити. Основними перешкодами розширення європейської географії інвестування в Україну є нестабільне, непередбачуване законодавство, слабка судова система, забюрократизований порядок ліцензування, сертифікації і надання дозволів на господарську діяльність, складна система оподаткування, затримки із повернен-

ням ПДВ і в цілому непрозора система щодо цього податку.

— **Нещодавно розпочався переговорний процес про приєднання України до Європейської енергетичної спільноти. Що треба зробити Україні, аби він проходив успішно?**

— Є попередня домовленість завершити ці переговори до наступного засідання Ради Європейського енергетичного співтовариства, воно відбудеться у червні 2009 року. Якщо все проходитиме за планом, Україна зможе приєднатися до цього проекту на початку 2010 року — це є найоптимістичніший прогноз.

— **Якими є перспективи інтеграції України в Єдиний авіаційний простір ЄС?**

— Вхідження до нього вимагає гармонізації правил і технічних стандартів, погодження політики у сфері конкуренції, посилення науково-технічної й промислової взаємодії. Відповідні переговори з Україною розпочалися в грудні 2007 року. Вони тривають досить повільно. Євросоюз досі очікує від української сторони пропозицій щодо тексту угоди.

— **Після серпневих подій 2008 року в Грузії багато говорять про необхідність створення нової архітектури безпеки в Європі. Якою є ваша позиція і який шлях у забезпеченні національної безпеки є найоптимальнішим для України?**

— Україна повинна жити у мирі, стабільності і процвітанні. Ці три елементи завжди були рецептом забезпечення безпеки — спочатку у Західній Європі, а після завершення «холодної» війни — у Центральній та Східній.

А от залучати когось іззовні для вирішення своїх безпекових питань, коли це не схвалюється переважною більшістю населення — не завжди найкраще рішення. Особливо в нинішніх непростих для України умовах.

— **У листопаді ви здійснили першу на нинішній посаді поїздку українськими регіонами — відвідали Одещину. Які враження?**

— Вразило що Одеса, яка є одним із основних центрів туризму в Україні, має слабо розвинуту готельну інфраструктуру. У місті не представлені провідні світові готельні мережі, які обов'язково повинні бути в таких туристичних регіонах. Це свідчить про недостатню відкритість України. Держава повинна активізувати розвиток сфер, які є ключовими для туризму.

— **А що можна сказати про туристичну інфраструктуру в Києві?**

— У Києві готелі, ресторани та інші привабливі для туристів місця переважно є надзвичайно дорогими. Коли в Україні у 2012 році проходитиме чемпіонат Європи з футболу, туристів такі ціни можуть налякати. Жартую, але за таких умов переважній більшості пересічних іноземних вболівальників доведеться готувати їжу вдома, робити такі собі «тормозки» і приїжджати з ними в Україну. Футбол сприяє розвитку саме масового, а не бізнесового туризму. Чимало європейських уболівальників, особливо молоді, аж ніяк не зможуть собі дозволити скористатися дорогими київськими готелями. □

Представництво Європейської Комісії в Україні.

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ З ПРИКОРДОННИХ І МИТНИХ ПИТАНЬ

У Брюсселі відбулася чергова тристороння зустріч Україна–Молдова–Європейська Комісія з питань митного та прикордонного співробітництва.

Делегації сторін очолювали спеціальний представник України з питань придністровського врегулювання Віктор Крижанівський, заступник міністра закордонних справ Молдови Євгенія Кіструга та керівник відділу України, Молдови й Білорусі Генерального директорату Єврокомісії з зовнішніх зносин Джон К'єр.

Під час зустрічі було здійснено загальну оцінку ситуації на українсько-молдовському кордоні. Зокрема, щодо функціонування митного режиму, обміну митною інформацією, демаркації кордону, попередження корупції та боротьби з нею, використання позитивних тристоронніх напрацювань у відносинах у сфері прикордонного контролю з іншими сусідніми з Україною та Молдовою державами. Також сторони обговорили питання функціонування Місії Європейського Союзу з надання прикордонної допомоги Молдові та Україні (інтерв'ю з її керівником Ференцом Банфі читайте на стор. 10).

ТРИВАЄ ДІАЛОГ З БЕЗВІЗОВОГО РЕЖИМУ

У рамках діалогу із запровадження безвізового режиму між Україною та ЄС у Києві в грудні відбулося засідання робочої групи № 1 «Безпека документів, біометрика». Сторони представили інформацію щодо існуючих вимог законодавства ЄС та України стосовно виготовлення та видачі захищених документів — паспортів, посвідчень особи, віз, дозволів на проживання, біометричних захисних елементів відповідно до стандартів ІКАО. Крім цього, делегація Євросоюзу відвідала Державний науково-дослідницький експертно-криміналістичний центр МВС України, Міжрегіональний центр видачі паспортних документів ДДГРФО МВС України та пункт пропуску у міжнародному аеропорту «Бориспіль».

РОЗШИРЕНО МОЖЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Генеральний Директорат з питань охорони навколишнього середовища Єврокомісії та Міністерство з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи України підписали Адміністративну домовленість про співпрацю. Підписи під документом поставили керівники цих структур Йос Дельбеке та Володимир Шандра.

АДМІНІСТРАТИВНА ДОМОВЛЕНІСТЬ СТОСУЄТЬСЯ СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ ОПЕРАТИВНО-ЧЕРГОВОЮ СЛУЖБЮЮ МНС ТА ЦЕНТРОМ МОНІТОРИНГУ ТА ІНФОРМАЦІЇ МЕХАНІЗМУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЄС. Документ спрямовано на сприяння встановленню механізму взаємодопомоги під час надзвичайних ситуацій, співробітництву при оцінці негативного впливу наслідків стихійних лих, залученню спостерігачів під час проведення спеціальних навчань та тренінгів, участі у них.

Ця угода розвиває можливості першого подібного документа, підписаного у 2007 році. Та Адміністративна домовленість містила в собі положення про обмін інформацією під час надзвичайних ситуацій. У серпні 2008-го під час повеней Україна отримувала від Єврокомісії цивільну допомогу, що надавалася через Центр моніторингу та інформації. Також за участі міжнародних експертів Європейської Комісії, Екологічної програми ООН та країн — членів ЄС Україні була надана допомога у ліквідації екологічної катастрофи, що сталася 2007 року в Керченській протоці. □

ФРАНЦУЗЬКЕ ПРЕЗИДЕНТСТВО БУЛО УСПІШНИМ

У Посольстві Франції в Україні відбулася прес-конференція, присвячена завершенню французького головування в Євросоюзі. Участь у ній взяли Надзвичайний і Повноважний Посол Франції Жак Фор, виконувач обов'язків Голови Представництва Єврокомісії в Україні Дірк Шюбель та радник-посланник Посольства Чехії Вітєзслав Півонька.

— Незважаючи на складну економічну ситуацію в світі й певні міжнародні проблеми, французьке головування досягло чимало у відносинах між Україною та ЄС, — сказав Дірк Шюбель. — За ці півроку проведено по два раунди переговорів щодо нової Угоди про асоціацію та Зони вільної торгівлі як її складової. Розпочато перемовини про приєднання України до Європейського енергетичного співтовариства. Європейська Рада схвалила ініціативу Єврокомісії, яка стосується Східного партнерства.

Водночас дипломат зауважив, що часом в українській пресі пишуть — мовляв, Східне партнерство нічого нового Україні не дає.

— Насправді дає дуже багато, — сказав Дірк Шюбель. — Передбачено значне фінансування, ініціатива дозволить посилити регіональне економічне співробітництво між країнами, яких вона стосується, сприятиме комплексному інституційному розвитку й покращенню інституційної спроможності країн — тобто здатності їх не лише ухвалювати гарні закони, а й утілювати їх у життя.

— Східне партнерство не є версією Європейської політики сусідства, — зауважив і посол Франції Жак Фор. — Це справді якіс-

но новий рівень відносин між Євросоюзом і країнами, на які поширюється ця ініціатива. Метою її є надавати допомогу й сприяти прогресу. Проект має належну фінансову підтримку — 600 мільйонів євро.

Посол розповів про підсумки французького головування в ЄС. Він нагадав, що Франція ставила перед собою чотири пріоритети: завершення ратифікації Лісабонської угоди, зокрема пошук шляхів розв'язання ситуації, яка виникла після негативного голосування в Ірландії; продовження переговорів щодо енергетично-кліматичного пакету; робота у сфері оборони та безпеки; питання імміграції. Жак Фор також нагадав, що французькому президентству довелося ще й терміново реагувати на грузинсько-російський збройний конфлікт та сплеск світової фінансово-економічної кризи.

Загалом результати президентства Франції посол окреслив так:

— Щодо Лісабонської угоди, то від ірландського уряду вдалося добитися зобов'язання, що повторний референдум зі схвалення її відбудеться до кінця 2009 року. Досягнуто домовленості до 2020 року скоротити викиди вуглецю та інших парникових га-

зів на 20%, і на стільки ж збільшити виробництво енергії з поновлювальних джерел. Продовжувала розвиватися оборонна та безпекова політика. Близько 3000 вояків залучені до миротворчої операції ЄС в Чаді й Дарфурі, 8 бойових кораблів під прапорами країн-членів беруть участь в операції «Атланта» біля берегів Сомалі, метою якої є боротьба з тамтешніми піратами. У Косово близько 1900 представників Союзу надають допомогу косівській владі в розбудові у сфері юстиції, поліції й адміністрування. На останньому засіданні Європейської Ради було ухвалено рішення щодо продовження роботи над забезпеченням здатності ЄС розгорнути корпус до 60 тисяч вояків задля реагування на кризові ситуації й присутності на один-два роки в таких регіонах. Щодо імміграції, то в ЄС у жовтні ухвалено рішення щодо підтримки легальної міграції як засобу боротьби з нелегальною.

З 1 січня цього року головування в ЄС перебрала Чехія. □

УКРАЇНА Й ПОЛЬЩА ВІДКОРИГУВАЛИ УГОДУ ПРО МАЛИЙ ПРИКОРДОННИЙ РУХ

У кінці грудня Україна та Польща підписали протокол до укладеної раніше Угоди про малий прикордонний рух, який передбачає зменшення прикордонної смуги з 50 до 30 кілометрів. Відповідну вимогу висунула раніше Європейська Комісія.

Такі угоди дають можливість громадянам, що мешкають у визначеній сторонами прикордонній зоні, відвідувати без віз країни-сусіди України. Але не більше, ніж на прописану в документі відстань. У даному випадку — на 30 км.

Тепер угоду мають ратифікувати парламенти України та Польщі.

«ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПОЖИВАЧ СТВОРЮЄ ПЕВНІ ВИМОГИ ДО РІВНЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ»

Однією з повсякденних проблем для людини в будь-якій країні є безпека споживання й можливість відстояти свої споживчі права. Українцям у цьому допомагає фінансований Євросоюзом проект «Спільнота споживачів і громадські об'єднання». Про нього — в інтерв'ю з керівником проекту Клавдією Максименко.

— Чому ЄС зацікавлений у підвищенні обізнаності українських споживачів — Україна ж не є навіть потенційним кандидатом на вступ до нього?

— Допомагаючи створенню в Україні попиту на якісні й безпечні товари і продукти, Євросоюз тим самим відчиняє двері для своїх, напевне безпечних і якісних товарів. Отже, є економічний інтерес. З іншого боку, зараз тривають переговори зі створення Зони вільної торгівлі між ЄС і Україною. А це означатиме вільніший рух товарів не тільки з ЄС, а й до нього. Тому він зацікавлений в тому, щоб тут виробляли якомога більше якісних товарів, які не страшно буде пускати на свою територію. Ще має місце таке додатко-

ве застереження європейським виробникам. Мовляв, якщо ви розраховували, що якусь недостатньо якісну продукцію збуватимете в сусідній країні — забудьте й працюйте над дотриманням європейських директив.

— Ваш проект дуже активний, часто проводите прес-конференції, оголошуєте про якісь нові ініціативи чи акції. А що зі зробленого за два роки вважаєте найефективнішим чи найважливішим?

— Таким вважаю наш Портал споживача — www.consumerinfo.org.ua. Він викликає у людей великий інтерес. А ще індикатором нашої ефективності вважаю те, що часом до нас дзвонять виробники, великі компанії: мовляв, припиніть свою діяльність, у нас падають продажі. Це супервизнання проекту. Люди починають думати, переорієнтувати свій купівельний вибір на безпечніші й корисніші продукти й товари. Також про наш успіх свідчить інтерес журналістів: мало не кожного дня звертаються з проханням або дати коментар, або переслати інформацію про якусь нашу презентацію.

— У чому відмінність між українським споживачем і європейським?

— Європейський впевнений в тому, що може захистити свої права. І дуже часто досягає цього. Мені самій доводилося спостерігати,

коли людині приносять в ресторані щось не те, що вона замовила — вона відразу висловить своє обурення, не дасть чайових, пригрозить тим, що більше до них не прийде. У нас найтипівіша реакція — ай, не буду псувати собі настрій і сваритися. Європейський споживач створює певні вимоги до рівня обслуговування.

— У Києві у грудні півмісту відключили гарячу воду. Як українському споживачеві боротися з таким «обслуговуванням»?

— Звичайно, це є порушенням прав споживачів. Тому що вони фактично сплачують послугу, дуже часто наперед. Особливо щодо опалення — адже платня розбита частинами на цілий рік. Отже, кияни фактично оплатили опалення наперед влітку, а зимою його не мають. Це є колективним порушенням прав споживачів.

Як боротися? По-перше, можна не платити, якщо температура в батареях не сягає певного показника. Але тільки активні дії багатьох споживачів можуть щось зробити. Бо ж якщо одна людина не заплатить поставальнику 200 гривень — великої біди для нього не буде. Але якщо споживачі об'єднуються й подадуть колективну скаргу на «Теплоенерго», то це може загрожувати їй великим штрафом та зобов'язанням припинити цю практику й не повторювати її під загрозою досить великих санкцій. Колективний позов багаторазово збільшує вартість справи.

Подібних прикладів багато в Європі. Найбільші споживчі організації ЄС саме таким чином і вирішують проблеми. Вони збирають певну кількість споживачів з однаковими скаргами і коли справа набуває справді серйозної ваги, спрямовують її до суду. В Україні таких випадків мало, але теж бувають. Інколи за колективними скаргами скасовують рішення органів місцевого самоврядування, призначають великі штрафи. Щоправда, в Україні споживач може лише добитися припинення незаконної практики, сплачений компанією штраф іде до держбюджету. В Європі частину цих грошей отримують споживчі організації — таким чином підтримується споживчий рух, а це в інтересах усіх людей.

У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ ВІДБУВСЯ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДЕНЬ З ПРОГРАМ СПІВПРАЦІ

Представництво Європейської Комісії провело в Дніпропетровську Інформаційний день з програм співпраці ЄС–Україна. Було представлено дев'ять різних проектів, що реалізуються на Дніпропетровщині та в інших, переважно східних областях України.

Інформаційний день було зосереджено на проектах, що працюють в таких трьох галузях: охорона здоров'я та освіта, місцеві громади та громадянське суспільство, бізнес та промисловість. Отже, медики, освітяни, студенти, представники недержавних організацій, журналісти та просто мешканці міс-

та знайомилися з особливостями програм співпраці та підтримки, що діють в Україні за сприяння Європейського Союзу.

— Протягом останніх чотирьох років на проекти в Дніпропетровській області було виділено понад 2 мільйони євро, — заявила у вітальному слові керівник програм співпраці з Україною Представництва Єврокомісії Лаура Гараньяні. — Якщо до цього додати сусідні області, Полтавську та Харківську, то ця цифра яскраво свідчить про зобов'язання ЄС щодо підтримки та співпраці з усіма областями України, включаючи східні регіони.

— За вашими дослідженнями лише 5% українців узагалі охочі відстоювати свої права як споживачі, а 70% не вважають систему захисту прав ефективною. Що ж є головною проблемою: пасивність споживачів чи погана система?

— Ця система, яка постійно демонструє неефективність та байдужість до людей, зрештою і призводить до зневіри серед них. Іншою проблемою є повна відсутність організованого масштабного споживчого руху. Є багато організацій, які ефективно працюють на місцевому рівні. Але на рівень України не піднімаються, не стають відомими державним органам, не вбудовуються в систему управління й функціонування держави. Це те, що треба міняти, і саме цим займається наш проект.

Що стосується активності споживачів — це та крапля, яка точить камінь. Якщо люди мовчатимуть і погоджуватимуться з такою системою, покладатимуться на вдачу, не шукатимуть виходу із ситуації, то це триватиме ще довго. Зміни завжди відбуваються під тиском громадської думки. Якщо цього немає, то споживачі фактично дають фору недобросовісним виробникам і торговцям перед добросовісними. Бо бути останнім стає не вигідно. Добросовісний підприємець фак-

тично задихається під вагою цього недобросовісного. А люди користуються його послугами й фактично його підживлюють. Якщо погоджуватимемося на таку ситуацію, то й далі матимемо погані товари й погані послуги.

— Бізнес в Україні загалом схильний до надання неякісних товарів чи послуг?

— Завдання будь-якого бізнесу — максимальний прибуток за мінімальних витрат. Цього можна досягти за рахунок оптимізації виробничих процесів — але це складно, вимагає часу й інвестицій. Найлегшим способом є мінімізація якості, бо на неї не треба витратити гроші, і збереження або незначне зменшення ціни. Це і є зараз на нашому ринку. Уявні гарантії, тому що реальних немає, уявний сервіс, бо він у багатьох сферах на кшталт «допоможи собі сам», дешево й некваліфіковану робочу силу, в яку ніхто не вкладає гроші і не навчає, застаріле обладнання, дешевші інгредієнти у продуктах харчування замість якісніших та безпечніших. Люди повинні уважно читати упаковку й не купували цього сурогату, залишати скарги, вимагати компенсацій, не давати спокою адміністраціям ресторанів чи торговельних підприємств — щоб ці установи отримували потім штрафи, мали б проблеми з контролюючими й перевіряючими органами. Якщо ми хочемо

якісні товари й послуги, то треба для цього щось робити. А якщо всі мовчать, то бізнес функціонує за своєю природною схемою: мінімальні витрати — максимальний прибуток.

— У Євросоюзі поширеною є практика вирішення споживчих суперечок без втручання судів. Як це відбувається в Україні?

— У нас це не дуже поширено. По-перше, представники бізнесу, торгівлі, сфери надання послуг та виробники товарів прекрасно розуміють, що справа в суді — це дуже довго й досить дорого. Ціна питання має бути дуже висока для того, щоб людина вирішила звернутися до суду. Не лякають і адміністративні покарання, які можуть накладати перевіряючі органи без рішення суду. Якщо невелика ціна питання, то всі розуміють, що невеликим буде і покарання. Тому фактично наш бізнес нічого не боїться й налякати його дуже важко. Тільки ті компанії й підприємства, які вже зрозуміли ціну довіри споживача, починають бути готовими до мирного врегулювання претензій. Навіть якщо усвідомлюють, що загрози звернення людини до суду немає. Тому що вони хочуть сформувані свій імідж як підприємства, якому можна довіряти і з яким можна вирішувати проблеми, в якого не страшно щось купити. □

УКРАЇНСЬКИМ ІТ-ПІДПРИЄМСТВАМ ДОПОМАГАЮТЬ ВИЙТИ НА РИНОК ЄС

У рамках проекту «Підтримка розвитку ділової спроможності українських малих і середніх підприємств — міжнародний аспект» відбувся робочий семінар «Ключові фактори успіху виходу на ринок ЄС». Участь у ньому взяли керівники та менеджери більше двох десятків компаній з інформаційних технологій (ІТ), відібраних для участі у проекті.

МЕТОЮ СЕМІНАРУ БУЛО ПОКРАЩИТИ ЗНАННЯ ПРО ІТ РИНКИ КРАЇН ЄС, А САМЕ: ПРО ІСНУЮЧІ РИНКОВІ ВИМОГИ, КАНАЛИ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ, ТЕНДЕНЦІЇ ПОТРЕБ ТА ПОБАЖАНЬ ЗАМОВНИКІВ І ПРО РЕАКЦІЮ ГАЛУЗІ НА ЦІ ТЕНДЕНЦІЇ. А також пояснити ключові фактори успіху виходу на ринок ЄС, надати практичні поради щодо розробки стратегії компанії та маркетингового плану з метою налагодження чи розширення бізнесу на ринку Союзу, надати інформацію про інструменти планування експортної діяльності. Крім того, надати учасникам практичні поради щодо визначення корисних бізнес-контактів у країнах ЄС та щодо методів залучення потенційних клієнтів.

Головним доповідачем був експерт з Великої Британії Карл Білсон (на фото).

— Проект є дуже своєчасним для нас, — зазначила маркетинговий директор ІТ компанії «Гріс» Олена Іванова. — А семінар був дуже добре організований. Я зможу використати отриману інформацію для доопрацювання стратегічного плану нашої компанії, а також плану з розвитку експорту з метою розширення нашого бізнесу на європейському ринку. □

«БАГАТОНАЦІОНАЛЬНІСТЬ Є ГОЛОВНОЮ СИЛОЮ НАШОЇ МІСІЇ»

Діяльність Місії Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні (EUBAM) було розпочато 30 листопада 2005 року у результаті спільного звернення по допомогу з боку президентів України та Молдови. Спочатку планувалося, що діятиме вона два роки, але 2007-го мандат EUBAM продовжили. Про діяльність місії «Євробюлетеню» розповів її голова Ференц Банфі.

— Недавно місія відзначила три роки своєї діяльності. Що б ви назвали найціннішим зі зробленого за цей період?

— Результати Місії відображають прогрес, досягнутий нашими партнерами — українськими й молдовськими прикордонними та митними службами. Озираючись на три роки нашої діяльності, я можу стверджувати: співпраця між ними стала міцнішою, ситуація на кордоні покращилася.

Одним із найважливіших досягнень є тісне співробітництво, започатковане між прикордонними та митними службами Молдови та України, Місією ЄС, агенціями Європейського Союзу та прикордонними службами країн — членів ЄС. На практиці таке співробітництво випробувано й налагоджено під час проведених з 2006 року п'яти спільних прикордонних операцій, які призвели до значного вилучення нелегальних товарів та, що ще важливіше, покращення здатності служб України й Молдови працювати одна з одною та з європейськими сусідами. Місія також допомогла привернути увагу ук-

раїнських структур до низки шахрайських схем, які позбавляють бюджети України та Молдови надходжень.

Крім цього, Місія зробила внесок в імплементацію Спільної заяви, яка оновила митний режим між Україною та Молдовою в 2006 році. Було підвищено прозорість цього режиму, що стосується товаропотоку до Придністровського регіону і з нього. Придністровський бізнес заохотили до законної торгівлі й отримання переваг від міжнародних торговельних преференцій, які надано Молдові.

Іншим важливим зрушенням у транскордонному співробітництві є збір інформації з метою оцінки ризиків. 2008 року започатковано систему обміну попередньою інформацією щодо товарів та транспортних засобів, які перетинають молдовсько-український кордон. Це корисний інструмент для упередження шахрайства на митниці, такого як заниження вартості товару, неправильне декларування або й фальсифікація декларацій. EUBAM підтримував запровадження цієї системи і продовжує допомагати митним службам обох країн у ефективнішому її використанні.

Також Місія сприяла забезпеченню прикордонників і митників Молдови та України обладнанням на суму 2,2 млн євро. Ще EUBAM оплачував роботу експертів з прикордонного менеджменту, які знайомили українських партнерів з кращим досвідом ЄС.

— Одним із завдань EUBAM є сприяння наближенню роботи українських та молдовських прикордонників до стандартів ЄС. Що їм для цього треба ще зробити?

— Україна та Молдова оголосили про бажання рухатися в напрямку ЄС. А європейська інтеграція передбачає гармонізацію норм і практик з тими, що існують у Союзі. Є кілька сфер, які потребують подальшого розвитку. Це — гармонізація законодавства, зміни в ментальності служб, застосування етичних кодексів службами партнерів, полегшення умов торгівлі, наділення служб партнерів функціями розслідування, розвиток оцінки загрози організованої злочинності обома країнами.

— Частина українсько-молдовського кордону пролягає сепаратистським Придністров-

ським регіоном. Наскільки це ускладнює співробітництво між прикордонними службами двох країн і які рекомендації щодо протидії цьому від EUBAM?

— Невирішеність Придністровського конфлікту є додатковим викликом для контролю на центральному сегменті молдовсько-українського кордону. 479 км його пролягає Придністровським регіоном Молдови. І контролює цю ділянку лише Україна, молдовські структури там не присутні. При цьому там не проведено демаркації. Кримінальні угруповання намагаються скористатися такою ситуацією й організувати контрабанду алкоголю, харчів, цигарок тощо. Але вжито значних зусиль для покращення тамтешньої ситуації. Ми дуже добре співробітнічаємо з нашими партнерами і констатуємо позитивні зміни на молдовсько-українському кордоні, включаючи придністровський сегмент.

А рекомендації EUBAM фокусуються на створенні кращої законодавчої бази, прозорості, обміну інформацією, спільних операціях, зменшення корупції. Ми продовжуємо надавати технічну допомогу.

— Місія надзвичайно багатонаціональна. Чи не ускладнює це справу?

— Наша команда включає 119 прикордонних та митних експертів з 22 країн — членів ЄС, представників кількох країн СНД, а також молдован і українців. Така багатонаціональність є головною силою місії й однією з найбільших цінностей Євросоюзу.

— Ви очолюєте EUBAM від самого її започаткування. Чим приваблива ця робота для вас особисто?

— Я почав роботу з українськими структурами ще до того як запустився EUBAM — коли я працював у Центрі південно-східної європейської ініціативи по боротьбі із транскордонною злочинністю і в структурах ГУАМ. Це дозволило мені пізнати Україну та її людей. Отже, завдяки колишньому досвіду й нинішнім відносинам з партнерськими службами маю гарне співробітництво, засноване на взаєморозумінні та чесності. Для мене є честю тут працювати, і я маю робити це професійно. □

МІЛЬЙОН НА БЕЗПЕКУ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

ЄС надасть 1 млн євро на проект програми Twinning «Безпека дорожнього руху в Україні». Про це повідомив під час офіційного його відкриття керівник проекту Клод Ліберман.

МЕТОЮ Є ПЕРЕДАТИ УКРАЇНІ ДОСВІД КРАЇН ЄВРОСОЮЗУ З ПОЛІПШЕННЯ РІВНЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ. Проект триватиме 18 місяців. Насамперед його спрямовано на впровадження автоматизованого контролю за безпекою на дорогах України, покращення експлуатаційного стану автошляхів та боротьбу з керуванням автотранспортними засобами у нетверезому стані. Також передбачено адаптацію до вимог ЄС українського законодавства, вдосконалення системи взаємодії Міністерства транспорту і зв'язку і Міністерства внутрішніх справ з поліпшення безпеки руху, розроблення концепції й Національної програми щодо посилення безпеки дорожнього руху на 2010–2014 роки.

Учасниками проекту є Міністерство екології, енергетики, сталого розвитку і планування територій Франції, Федеральне міністерство транспорту, інновацій і технологій Австрії, Генеральний інспекторат Польщі, Мінтрансзв'язку України та МВС України. Українські установи тісно співпрацюватимуть з експертами країн — членів ЄС.

— Ми реалізуємо цей проект не для того, щоб навчати Україну, а для того, щоб співпрацювати на рівних правах, — підкреслив керівник відділу програм зовніш-

ньої допомоги Представництва Єврокомісії в Україні Ханс Райн.

Перший заступник міністра транспорту і зв'язку України Василь Шевченко зауважив, що

проект дасть змогу одержувати європейський досвід і впроваджувати його в Україні, при цьому особлива увага надаватиметься пасажирським і вантажним автоперевезенням. □

РОЗПОЧАТО ДВА «ЧОРНОБИЛЬСЬКІ» ПРОЕКТИ

Наприкінці минулого року Європейська Комісія розпочала в Україні два нових проекти, пов'язані з соціально-економічним розвитком уражених Чорнобильською катастрофою територій. Один з них стосується Рівненської області, інший спрямований на розробку стратегії розвитку регіону, що прилягає до зони відчуження.

ПЕРШИЙ ПРОЕКТ З БЮДЖЕТОМ 0,5 МЛН ЄВРО МАЄ НАЗВУ «СОЦІАЛЬНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РАЙОНІВ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ, ЗАБРУДНЕНИХ ВНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ». Він передбачає постачання протягом 2010 року саджанців плодово-ягідних культур, інструментів та спеціального обладнання, а також підтримку в його монтажі та введенні в експлуатацію. Крім того, Комісія обере консультанта, який допомагатиме Міністерству з надзвичайних ситуацій та Рівненській облдержадміністрації в реалізації пілотного проекту: на це буде виділено додатковий бюджет у розмірі 0,2 млн євро.

Метою є стимулювання підприємницької діяльності сільського населення в районі, зростання виробництва радіологічно чистої плодоовочевої продукції. Завдяки заохоченню інвестицій та розвитку приватного сектору має зміцнитися комерційна та технічна база малих і середніх підприємств.

Проект «Розробка стратегічної програми розвитку територій, що прилягають до зони відчуження» виконуватиметься паралельно з першим. Він передбачає покращення тамтешньої економічної та екологічної ситуації. Мільйон євро виділено на всебічний аналіз та оцінку стану справ у цьому регіоні, вибір най-

перспективніших видів діяльності та організацію кваліфікованої консультативної служби.

Загальний бюджет цих двох проектів 1,7 млн євро. Партнерами Єврокомісії у їх реалізації є Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, державні адміністрації Рівненської області та Володимирецького району, Державний департамент — Адміністрація зони відчуження та зони обов'язкового відселення, Державне спеціалізоване науково-промислове підприємство «Чорнобильський радіоекологічний центр». □

«JAZZ BEZ–2008»: ДЕСЯТЬ ДНІВ ВРАЖАЮЧОГО РІЗНОМАНІТТЯ

Десять днів тривав у Львові джазовий фестиваль «Jazz Bez», одним із організаторів якого було Представництво Європейської Комісії в Україні. Не скуті жодними рамками музиканти мали повну свободу демонструвати публіці свої здобутки в царині звуку.

Фото Костянтина Смолянінова.

ПОЧАВСЯ ФЕСТИВАЛЬ З ДВОХ РЕТРОСПЕКТИВНИХ ДНІВ, ПРОТЯГОМ ЯКИХ ВИСТУПИЛИ ЧЕТВЕРО ГУРТІВ-ВЕТЕРАНІВ. Ритм-ен-блюзи пшеворського «Outsider Blues» налаштували вуха слухачів на джазове звучання. «The Mandry» зіграли кавери на хіти джаз-року, а маестро Давид Голоцьокін зі своїм московським квартетом представив ретельно й любовно зіграні джазові стандарти. Реанімований бас-гітаристом «Scorpions» Павлом Маціводою польський джаз-роковий бенд «Laboratorium» виконав програму, яку привозив до Львова колись у далекому 1979-му.

І наступними днями меню фестивалю було надзвичайно різноманітним. Концерти в клубі «Пікассо» пройшли в легкій атмосфері, хоча музика була зовсім непростю. Першим виступив «Aspect», міжнародний фрі-джаз квартет, в який входили знаменитий італійський гітарист Вінченцо Рокко та знайний львівський джазмен Юрій Яремчук. На перший погляд хаотичний набір звуків супроводжувався настільки емоційною поведінкою музикантів, що це можна було вважати за сценічний перформанс. Польська «Kratara» продовжила вільну імпровізацію трохи легшими звуками, до яких додавалися східні інструменти.

Охочі пострибати під сценою могли бути задоволені виступами фанкових «Moonlight Walk Jazz Quartet» з чорношкірим гітаристом Майком Раселом та «Przedwietrze» — октету, що змішав африканські ритми з ямайськими, а джаз зі ска і реггі — суміш вийшла запальна і драйвова. Менш активним відвідувачам мали б припасти до душі замислені й стримані «MT-3», первісний драйв «Shoko-

lad+PL», розмірений і холодний «Fusion Orchestra» та наймолодший на фестивалі, але перспективний британсько-український проект «FBI», який виконував твори визнаних класиків, як Гербі Генкок та Чік Корія.

«Soundcheck» виконували контемпорарі джаз, позначений особливо дбайливим і ніжним ставленням до кожної ноти. Химерну суміш електроніки з джазом виконував експериментальний проект «At the same time», створений французьким ді-джеєм Jos'om.

Було ще багато цікавих талановитих колективів. Крім власне живої музики, на фестивалі було представлено дві платівки з записами концертів попереднього року: альбом квінтету «Five Spot» із виключно львівською назвою «Poltva» (CD) та вініл проекту Кена Вандермарка «Resonance». Обидва в стилі авангардного джазу, обидва з минулорічного фестивалю «Jazz Bez», обидва випущені за сприяння мистецького об'єднання «Дзига», головного організатора фестивалю. Це ще раз підтвердило живучість і незламність фестивалю, якому байдужі всі економічні кризи й соціальні революції. Джазова експансія буде продовжуватись, кількість гарних записів збільшуватиметься. Бо «Jazz Bez» — словосполучення, що говорить саме за себе. ■

ФЕСТИВАЛЬ ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ МАНДРУВАВ УКРАЇНОЮ

З жовтня по грудень мандрував Україною Міжнародний фестиваль Docudays Ua «Дні документального кіно про права людини». Він побував у більш ніж 60 українських містах. Перегляди відбувалися у кінотеатрах, мистецьких центрах, вищих та середніх навчальних закладах.

САМ ФЕСТИВАЛЬ УЖЕ ВП'ЯТЕ ВІДБУВСЯ 2008 РОКУ У КИСЬВІ. УЧАСНИКАМИ ЙОГО СТАЛИ ФІЛЬМИ З 22 КРАЇН СВІТУ. Одним із організаторів форуму є Представництво Єврокомісії в Україні. Метою Днів документального кіно про права людини є привернути увагу українського суспільства до проблем «звичайної» людини, сприяти розвитку відкритого діалогу про права людини, утвердженню європейських цінностей у су-

спільстві, ставлення до людської гідності як найвищої цінності.

Новинкою «мандрівної» частини фестивалю цього року було проведення окремої презентації фільмів кінофестивалю для працівників українських органів внутрішніх справ України. Така ініціатива була підтримана Громадською радою з питань забезпечення прав людини при МВС України. Презентації для міліціонерів відбулися в усіх регіонах, які відвідав мандрів-

ний кінофестиваль. Тематика фільмів була надзвичайно широкою: захист прав дітей, протидія торгівлі людьми, дотримання прав громадян на мирні збори, протидія домашньому насильству, робота з мігрантами та шукачами притулку, захисту від катувань та жорстокого поводження, протидія расизму та ксенофобії.

За попередніми даними, перегляди та спеціальні заходи мандрівного фестивалю відвідало понад 120 тис. глядачів. ■

ВІДБУВСЯ САМІТ ЄС–БРАЗИЛІЯ

У грудні в Ріо-де-Жанейро відбувся другий саміт Євросоюз-Бразилія. Сторони схвалили План дій зі стратегічного партнерства. Саміт також став нагодою обмінятися думками щодо світових та регіональних питань, які становлять спільний інтерес.

ЗВИЧАЙНО, У ЦЕНТРІ УВАГИ БУЛА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА КРИЗА. Говорили також про питання змін клімату та енергетику.

— Розгортання фінансової кризи та надзвичайно активна роль Бразилії у «великій двадцятці» ще раз доводять важливість співпраці з новими економіками, такими як Бразилія, — заявив Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу. — Вона є частиною рішення деяких сьгоднішніх глобальних викликів, зокрема щодо змін клімату та дружнього до довкілля розвитку.

Стратегічне партнерство між Євросоюзом і Бразилією підносить відносини між ними на новий рівень, поглиблює стосунки у багатьох сферах. Ухвалений в Ріо-де-Жанейро План дій зосереджено на підтримці миру та зміцненні всеосяжної безпеки через багатосторонні міжнародні механізми, посилення економічного, соціального та екологічного партнерства з метою сталого розвитку, посилення регіонального співробітництва, співпраці у сфері науки, технологій та інновацій, покращення міжлюдських та культурних обмінів.

Євросоюз і Бразилія мають гарне економічне співробітництво. Ця країна є на сьогоднішнім десятиєм торговельним партнером для ЄС, причому імпортує вона до Союзу більше, ніж експортує з нього. За перші дев'ять місяців 2008 року ЄС мав 7 млрд євро торговельного дефіциту, а за весь 2007-й він склав 11,5 мільяр-

Президенти Франції і Бразилії Ніколя Саркозі та Лула да Сілва й Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу під час саміту в Ріо-де-Жанейро.

да. З іншого боку, обсяги торгівлі зростають: за січень-вересень 2008-го експорт ЄС зріс до 19,5 млрд євро порівняно з 15,4 мільярда за такий само період 2007 року. Імпорт з Бразилії також збільшився до 26,8 з 23,7 мільярда.

Найактивніше серед членів Євросоюзу з Бразилією торгує Німеччина. Її експорт в цю країну становить 34% від всього експорту ЄС —

6,6 млрд євро. Далі йде Італія (2,5 млрд євро або 13%) і Франція (2,4 млрд євро або 12%).

Половину від експорту Євросоюзу до Бразилії становить продукція машинобудування: автомобілі, літаки, запчастини тощо. У бразильському імпорті переважають сировинні матеріали, харчові продукти і напої, боби сої, жмих та кава. □

РАДА МІНІСТРІВ ПІДТВЕРДИЛА ЄВРОПЕЙСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ ЗАХІДНИХ БАЛКАН

Рада Міністрів закордонних справ Європейського Союзу обговорила Повідомлення Єврокомісії «Стратегія розширення та основні виклики 2008–2009 років», а також окремі звіти про розвиток ситуації в країнах Західних Балкан («Євробюлетень» писав про них у грудневому номері за 2008 рік). У цілому Рада ЄС погодилася з оцінкою Єврокомісії.

КРАЇНИ-ЧЛЕНИ ПІДТВЕРДИЛИ СВОЮ ПОВНУ ПІДТРИМКУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПЕРСПЕКТИВИ КРАЇН ЗАХІДНИХ БАЛКАН — це залишається необхідним для стабільності, примирення та майбутнього регіону. У висновках також йдеться про потребу дотримання справедливих і жорстких умов в рамках Процесу стабілізації і асоціації.

Рада ЄС нагадує, що, досягнувши значного прогресу в економічній і політичній реформі та виконавши необхідні умови й вимоги, країни Західних Балкан можуть здобути статус кандидата на членство в Євросоюзі.

У своїх висновках міністри також висловили підтримку діалогу щодо лібералі-

зації візового режиму з Албанією, колишньою Югославською Республікою Македонія, Боснією і Герцеговиною, Чорногорією та Сербією відповідно до дорожніх карт та вказаних у них чітких орієнтирів і дат. Рада Міністрів закликала ці країни зосередитися на повній імplementації цих орієнтирів. □

ЛІДЕРИ КРАЇН ЄС ВИРІШИЛИ ПРОБЛЕМУ ЛІСАБОНСЬКОЇ УГОДИ

У грудні в Брюсселі відбулася чергова Європейська Рада — саміт ЄС. Вона принесла кілька надзвичайно важливих для Європейського Союзу конкретних рішень.

Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу і Президент Фінляндії Тарья Халонен.

ЛІСАБОНСЬКА УГОДА

Було досягнуто компромісу щодо виходу із ситуації, в якій ЄС опинився після відхилення Лісабонської угоди на референдумі в Ірландії. Лідери країн — членів Євросоюзу ще раз наголосили, що цей документ покликаний допомогти розширеному ЄС функціонувати ефективніше й демократичніше. Щоб вийти з глухого кута, Європейська Рада надала Ірландії гарантії щодо питань, які хвилюють ірландців і спричинили невдачу на минулому референдумі. Зокрема, що компетенція ЄС внаслідок ухвалення угоди не поширяться на сферу податків, безпеки і оборони, отже, не буде жодної небезпеки традиційному суверенітету Ірландії. Також були дані гарантії, що положення ірландської конституції стосовно права на життя, освіту та родину жодним чином не будуть зачеплені тим фактом, що Лісабонська угода надає легального статусу Хартії фундаментальних прав ЄС або ж

тими положеннями угоди, які стосуються юстиції і внутрішніх справ.

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА КРИЗА

У висновках саміту йдеться: «Фінансові ринки залишаються вразливими. Ми повинні бути пильними й продовжувати імплементувати на пріоритетних основах заходи, щоб створити більшу стабільність і прозорість нашого фінансового сектору... Фінансова криза зараз уже впливає на економіку. Зона євро і Союз у цілому стоять перед загрозою рецесії. У цих виняткових обставинах Європа буде діяти згуртовано, міцно, швидко й рішуче, щоб уникнути рецесійної спіралі й підтримати економічну активність та зайнятість».

Лідери країн — членів ЄС підтримали пропозицію Європейської Комісії виділити на протистояння фінансово-економічній кризі 1,5% сукупного ВВП Союзу, тобто 200 млрд євро. Заходи зі стимулювання економіки в

2009 році передбачатимуть зменшення податкового навантаження, скорочення бюджетних витратів, а також кредитування приватного сектору та сприяння розвитку малого й середнього бізнесу.

ЕНЕРГЕТИКА І ЗМІНИ КЛІМАТУ

Європейська Рада вирішила зберегти встановлені у березні 2007 року цілі щодо зменшення викидів вуглецю в атмосферу до 2020 року. А саме: знизити викиди CO₂ на 20%, збільшити частку відновлювальних джерел енергетики до 20% з нинішніх 8,5% та збільшити на 20% енергоефективність. Більше того, лідери країн ЄС підтвердили зобов'язання взяти на себе ще більш амбітні завдання у випадку, якщо це зроблять інші розвинуті країни.

Водночас для окремих держав Євросоюзу були зроблені послаблення. Наприклад, для Польщі, економіка якої дуже залежна від вугілля. Якби до неї було застосовано таку ж схему, як і для інших країн, це призвело б до зростання вартості електроенергії для кінцевого споживача на 2–3%.

ЗОВНІШНІ ЗНОСИНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКА БЕЗПЕКОВА ТА ОБОРОННА ПОЛІТИКА

Європейська Рада, зокрема, позитивно оцінила запропоновану Єврокомісією концепцію ініціативи Східного партнерства. У висновках ідеться, що воно «принесе значне зміцнення політики ЄС щодо східних партнерів у рамках Європейської політики сусідства на двосторонньому та багатосторонньому рівнях і буде доповнювати інші форми співробітництва, які вже існують між Союзом та його сусідами, такі як Чорноморська синергія. Східне партнерство повинно допомогти країнам-партнерам досягти прогресу у реформах, таким чином роблячи внесок у їхню стабільність і допомагаючи наблизити їх до Європейського Союзу. Європейська Рада вітає пропозиції, викладені Єврокомісією в її Повідомленні від 3 грудня 2008 року, і доручає Раді ЄС вивчити їх з огляду на те, щоб ця амбітна ініціатива була схвалена на засіданні Європейської Ради в березні 2009 року і Східне партнерство було започатковане на саміті з країнами-партнерами, організованому чеським президентством». □

«ДО ПРЕЗИДЕНТСТВА МИ ПОЧАЛИ ГОТУВАТИСЯ ЩЕ 2006 РОКУ»

3 1 січня кермо Європейського Союзу перебрала Чехія. Про пріоритети чеського президентства та точку зору країни на важливі для ЄС питання розповів у розміщеному на офіційному сайті президентства інтерв'ю прем'єр-міністр країни Мирослав Тополанек.

— Якими є пріоритети чеського президентства?

— Пріоритети Чехії сформульовані в девізі «Європа без бар'єрів», і названі «3Е» — економіка, енергетика та зовнішні зносини (англійською «external relations». — «Євробюлетень»).

Домовленість всередині ЄС щодо енергетично-кліматичного пакету, планів з економічного відновлення та подолання фінансової кризи, ухвалені в грудні на Європейській Раді рішення щодо зовнішньої політики — все це робить можливим реалізацію отих «3Е». На практиці це забезпечення енергетичної безпеки через диверсифікацію джерел енергопостачання, зміцнення конкурентності ЄС через розвиток досліджень, малого та середнього підприємництва, розвиток Східного партнерства та продовження інтеграції в ЄС країн Західних Балкан. Основою міжнародної безпекової політики Чехія розглядає трансатлантичні відносини.

— Як Чехія збирається зменшити негативний ефект фінансової кризи?

— Ми вважаємо, що з фінансовою кризою слід боротися шляхом дотримання існуючих правил Пакту стабільності й принципів вільного ринку, без протекціоністських заходів і поважаючи різні позиції країн-членів. Треба підтримати віру в ринкову систему, а також провести реформи існуючих світових інституцій, таких як Міжнародний валютний фонд.

— Наскільки важливою для чеського президентства є ратифікація Лісабонської угоди?

— Ратифікаційний процес з Лісабонської угоди продовжується. Внаслідок прохання Ірландії в грудні Європейська Рада гарантувала суверенітет країн-членів у сфері безпеки

та податкової політиці. Тому Ірландія має можливість провести повторний референдум зі схвалення угоди. Можливо, це станеться протягом чеського президентства.

Також Конституційний суд Чехії дав свій висновок щодо шести пунктів Лісабонської угоди, які були надіслані до нього Сенатом, і не знайшов в них суперечностей з Конституцією країни. Це уможливило ратифікацію документа обома палатами парламенту. Очікується, що Палата депутатів скаже своє слово в лютому 2009 року.

— Під час чеського президентства розпочне роботу нова адміністрація США. Чи не зміняться плани розміщення в Чехії та Польщі американських систем протиракетної оборони? Адже навіть країни — члени ЄС не є в цьому одностайними.

— Нова американська адміністрація звичайно ж відкоригує пріоритети політики у сфері безпеки. Однак не думаю, що роль США в сьогоднішній міжнародній системі зміниться драматично. Члени уряду Барака Обами вже зазначили, що вони намагатимуться забезпечити ефективність протиракетної системи, що є також і в інтересах Чехії. Цей проект є важливим і має чіткі цілі, що мусить розсіяти стурбованість Росії. На мою думку, позиція Москви і її погрози націлити ракети з Калінінграду на Чехію й Польщу у випадку розміщення у нас протиракетних комплексів є прикладом безпідставного залякування.

На Європейській Раді в грудні 2008 року країни-члени погодилися, що визначені в ухваленій 2003 року Європейській стратегії з безпеки глобальні загрози досі актуальні, водночас з'являються нові ризики. Зрештою, 21 країна — член ЄС також є членом НАТО, а Альянс ще кілька років тому висловлював готовність до розбудови систем протиракетної оборони.

— Наскільки важливою є тема Західних Балкан?

— Цей регіон географічно й історично є природним інтересом зовнішньої політики Чехії. Логічно, і для її президентства в ЄС. Ми хочемо зробити внесок у переговори про вступ до Союзу Хорватії, а також підтримати інтеграцію інших держав регіону.

Звісно, лише рівень готовності цих країн визначатиме, як швидко вони зможуть інтегруватися в європейські структури. Але з точ-

ки зору Чехії лише подальша інтеграція може зміцнити крихку стабільність у регіоні.

— Наскільки міцною може бути позиція уряду Чехії в контексті президентства в ЄС в умовах, що протидіючі сили в чеському парламенті приблизно рівні і що в червні будуть вибори до Європарламенту?

— Урядова коаліція і найсильніша опозиційна партія у нас мають волю забезпечити спокійне протікання президентства — не робити його заручником політичної боротьби. Головною зараз є згода щодо Лісабонської угоди і системи протиракетної оборони.

А вибори до Європарламенту означають, що чеське президентство має лише три місяці для практичної законодавчої роботи з депутатами нинішньої каденції. Відповідно до резолюції грудневої Європейської Ради, у першій половині 2009 року буде обрано Президента Європейської Комісії. Ми, відповідно, підігнали нашу програму, і керівники Європарламенту та Єврокомісії її підтримали.

— Наскільки добре чеське президентство підготовлене технічно й адміністративно?

— Ми почали готуватися до президентства ще 2006 року. Тривав процес формулювання пріоритетів, гармонізації національних та європейських інтересів. Готувалися й технічно. 2007 року Чехія виділила на цю підготовку 200 млн крон, в 2008-му — 900 мільйонів. Ще мільярд виділено на президентство як таке (1 євро дорівнює близько 24,5 чеської крони. — «Євробюлетень»). На нього працюватимуть понад 1500 людей з робочим знанням англійської мови та, інколи, ще й французької. Тимчасово створено близько 400 робочих місць: наприклад, у постійному представництві Чехії при ЄС у Брюсселі кількість працівників зросла зі 110 до 220. Підготовлено регіони, де проходять пов'язані з президентством заходи. □

СЛОВАЧЧИНА ПЕРЕЙШЛА НА ЄВРО

З 1 СІЧНЯ СЛОВАЧЧИНА ПЕРЕЙШЛА НА ЄВРО. ВОНА СТАЛА 16-Ю КРАЇНОЮ ЄВРОЗОНИ І ПЕРШИМ СУСІДОЮ УКРАЇНИ, ЯКИЙ ЗАМІНИВ НАЦІОНАЛЬНУ ВАЛЮТУ НА ЄДИНУ ЄВРОПЕЙСКУ.

Отже, 5,4 мільйона словаків приєдналися до 323 мільйонів європейців, які уже мають у своїх країнах євро. Добре «обкатаний» під час попередніх розширень євросони перехід Словаччини на нову валюту пройшов без потрясінь. 500 мільйонів євромонет було надруковано на Монетному дворі у Кремниці, що в центральній Словаччині. Банкноти завезли з Національного центрального банку Австрії. Комерційні банки Словаччини почали отримувати нові банкноти й монети ще у вересні. У грудні завозили їх на підприємства, магазинам дали нову валюту 1 січня. Вже традиційно для майже члена зони євро в кінці грудня у продажу з'явилися сувенірні міні-набори євромонет. У Словаччині таких було 1,2 млн, причому 90 відсотків їх люди розкупили протягом усього п'яти днів.

Перехід Словаччини на нову європейську валюту співпав у часі зі ще однією подією — 10-річчям самої зони євро. До неї випустили нову ювілейну монету номіналом у 2 євро.

— Євро допоміг створити 16 мільйонів робочих місць та сприяв нижчим темпам інфляції і найнижчим відсотковим ставкам, ніж будь-коли раніше, — заявив з цієї нагоди Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу. — Під час поточної кризи євро є притулком для підприємств від нестабільності обмінного курсу, що завдавав їм шкоди під час попередніх криз. Простіше кажучи, євро працює.

Історія євро

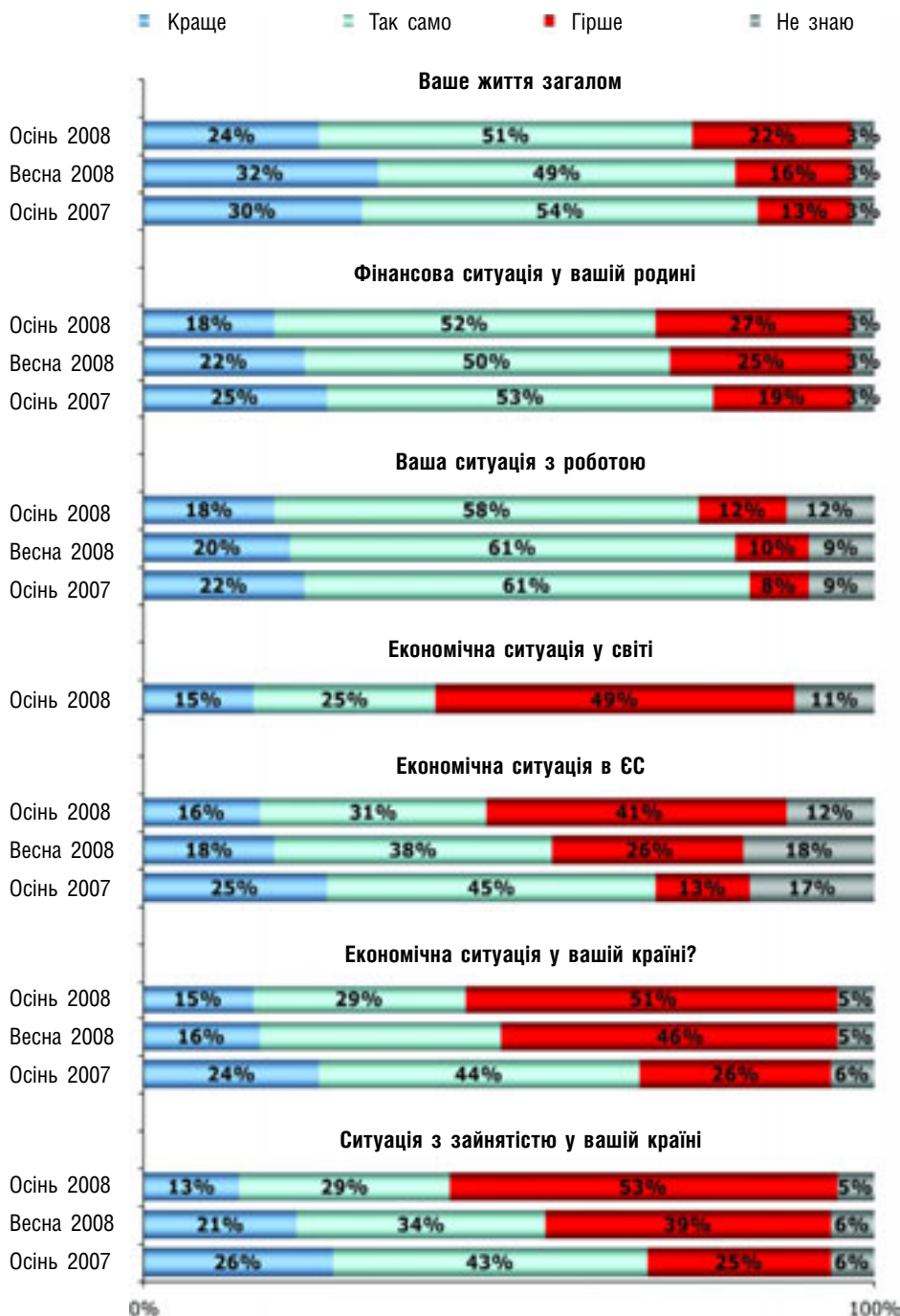
- 1 січня 1999 року — 11 країн — членів ЄС (Німеччина, Франція, Бельгія, Нідерланди, Люксембург, Іспанія, Італія, Португалія, Ірландія, Фінляндія, Австрія) запровадили спільну валюту в безготівковому обігу;
- 1 червня 2001 року — до зони євро приєдналася Греція;
- 1 січня 2002 року — євро запроваджено в готівковий обіг;
- 1 січня 2007 року — на євро перейшла Словенія;
- 1 січня 2008 року — на євро перейшли Мальта і Кіпр;
- 1 січня 2009 року — на євро перейшла Словаччина.

ПЕСИМІЗМУ ПОБІЛЬШАЛО

Євробарометр у кінці минулого року оприлюднив результати щоквартального опитування громадян Євросоюзу щодо різних питань економічного, політичного та соціального життя.

Звісно, насамперед цікавим є їхнє сприйняття поточної економічної ситуації та перспектив на найближче майбутнє. Нижче подаємо дані опитування, які стосуються саме очікувань людей.

Ви очікуєте, що в найближчі 12 місяців ваше життя буде краще чи гірше?

БЮДЖЕТ—2009 СФОКУСОВАНО НА ПОСИЛЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЄС

Видаткова частина бюджету Євросоюзу на 2009 рік становить майже 134 млрд євро. Це відповідає 1,3% сукупного ВВП Союзу. Порівняно з 2008 роком бюджет зріс на 2,5%.

— Бюджет 2009 року сфокусується на фінансуванні інновацій, зайнятості та регіонального розвитку в Євросоюзі, — заявила Комісар ЄС з питань фінансового програмування і бюджету Далія Грибаускайте. — Це саме ті сфери, які можуть допомогти початку переходу до моделі відновлення й вивести Союз з нинішньої важкої економічної ситуації. Нам треба дати відповідь на нинішню кризу, але також підготуватися до життя після неї. Слід бути певними, що витрачаємо кошти на те, що треба, вчасно і в правильний спосіб.

ПОВЕРНЕННЯ ЄВРОПИ НА ШЛЯХ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

На дослідження, інновації, зайнятість та програми регіонального розвитку піде найбільша частина бюджету—2009 — 45%. На 11% порівняно з 2008 роком зросте фінансування досліджень і на 22% — інноваційних програм. Майже 12 млрд євро передбачено на проекти з посилення конкурентності ЄС — на 6,2% більше, ніж у 2008 році. У тому числі ці кошти включатимуть фонди для фінансування дослідництва. Півмільярда будуть виділені в рамках Програми ЄС з конкуренції та інновацій на розробку новачієних, дружніх до довкілля технологій. Понад мільярд піде на покращення європейської освіти, головним чином через Програму прижиттєвого навчання — це на 6,5% більше, ніж торік.

ФІНАНСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ РЕГІОНІВ

Будуть продовжувати зростати фонди зближення. В бюджеті—2009 на підтримку європейських регіонів виділено близько 48,5 млрд євро — на 2,5% більше, ніж у 2008-му. Збільшення фінансування підсилено недавніми домовленостями з задіяння механізмів швидшої виплати коштів для тих, хто постраждав внаслідок фінансово-економічної кризи, збільшення фінансування для малих і середніх підприємств.

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ І ЮСТИЦІЇ

Недавній злет цін на харчові продукти зачепив найвразливіші верстви суспільства в усьому світі, отже, ЄС збільшує свою гу-

Президент Європарламенту Ганс-Герт Поттерінг підписує бюджет ЄС на 2009 рік.

манітарну підтримку через забезпечення Пакету з доступності продуктів на 1 млрд євро протягом 2008—2010 років. Найбільша частка — близько 568 млн — надійде з бюджету—2009. Підтримуючи свою роль як глобального гравця Євросоюз також спрямує 8 млрд євро на зовнішню політику — на 7% більше, ніж у 2008 році. Підтримка миротворчих процесів на Близькому Сході та в Афганістані й забезпечення стабільності в Косово будуть ключовими зовнішньополітичними інвестиціями в 2009 році: 361 млн для Палестини, 231 млн для Афганістану та 261 млн для проектів у Косово.

Тероризм та організована злочинність продовжують непокоїти європейців. Тому ЄС збільшив фінансову підтримку протидії цьому аж на 18% порівняно з 2008 роком — 864 млн євро.

ДОВКІЛЛЯ ТА РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Витрати на сільське господарство залишатимуться стабільно великими в 2009 році — понад 40 млрд євро. Передбачено більше коштів на довкілля та боротьбу зі змінами клімату. Понад 40% спрямованих на розвиток сільськогосподарських територій

витрат (13,6 млрд євро) піде на природоохоронні цілі. 22-відсоткове збільшення фінансування інноваційної програми ЄС також допоможе Союзу рухатися до низьковуглецевої економіки через розробку відповідних технологій. □

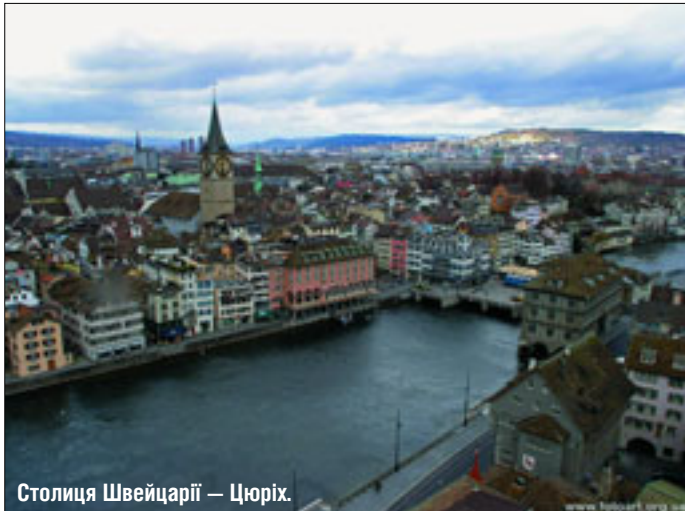
МАЙЖЕ ВСІ ПІДПРИЄМСТВА СОЮЗУ МАЮТЬ ДОСТУП ДО ІНТЕРНЕТУ

У середньому 93% підприємств Євросоюзу, на яких працюють десять і більше осіб, мають доступ до інтернету, такі дані за початок 2008 року оприлюднив Євростат. При цьому 64% фірм мали власні веб-сайти.

Найбільш просунутими в цьому є Нідерланди і Фінляндія (99% інтернетизованих підприємств). Данія (98%), Бельгія, Австрія і Словенія (97%). Менше, ніж 90% мають лише п'ять країн-членів: Румунія (67%), Болгарія (83%), Угорщина (86%), Латвія (88%) та Кіпр (89%).

ШЕНГЕНСЬКА ЗОНА ЗНОВУ РОЗШИРИЛАСЯ

12 грудня минулого року Швейцарія приєдналася до Шенгенського візового простору і стала 25-ю країною — його учасницею. Скасовано паспортний контроль на її кордонах з іншими державами Шенгену. Щоправда, в аеропортах це станеться з квітня 2009 року.

Столиця Швейцарії — Цюрих.

— Я хотів би подякувати Швейцарії, президентству ЄС та всім країнам-членам за їхні зусилля щодо розширення Шенгенського простору, який відтепер включає цю країну, — заявив Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу. — Шенген був успішним у ліквідації перешкод на шляху єднання, миру і свободи в Європі, водночас допомагаючи посиленню безпеки. Сьогодні Швейцарія знову засвідчила свою відданість якомога тіснішому співробітництву з Європейським Союзом на користь швейцарського народу.

Рішення про приєднання Швейцарії до Шенгенської зони її громадяни ухвалили на референдумі в червні 2005 року. Вона стала третьою державою, яка не є членом ЄС, але входить до Шенгену. Інші дві — Норвегія та Ісландія.

Шенгенську угоду було підписано 1985 року Францією, Німеччиною, Люксембургом, Бельгією та Нідерландами у люксембурзькому містечку Шенген. До 1995 року, коли документ набув чинності, до п'ятірки «піонерів» приєдналися Іспанія та Португалія. Подальше розширення Шенгену тривало так:

1997 рік — Австрія та Італія;

2000 рік — Греція;

2001 рік — Данія, Ісландія, Фінляндія, Швеція, Норвегія;

2007 рік — Польща, Чехія, Словаччина, Литва, Латвія, Естонія, Угорщина, Словенія;

2008 рік — Швейцарія.

Підкреслимо — мова йде про спільний візовий простір, оскільки Шенгенська угода стосується також спільної роботи поліції та кримінальних переслідувань, і в цій частині підписантами її є Велика Британія та Ірландія. Можливо, наступного року відкриються для шенгенських віз Кіпр і Мальта. Не раніше 2011 року це зроблять Болгарія та Румунія.

Водночас насправді країн — учасниць Шенгенського візового простору набагато більше, ніж підписантів угоди. З «шенгенкою» можна їздити до Монако, Сан-Марино, Гренландії, Фарерських островів: у них немає контролю на кордонах із сусідами, які увійшли до Шенгену. Отже, ці міні-держави ставали членами зони автоматично. А з приєднанням Швейцарії такою країною став Ліхтенштейн. □

КОМІСІЯ НЕ ЗАДОВОЛЕНА ВИКОНАННЯМ ДИРЕКТИВИ ПРО ВІЛЬНЕ ПЕРЕСУВАННЯ ГРОМАДЯН

Європейська Комісія наголошує на незадовільному виконанні країнами-членами Директиви про право громадян ЄС та членів їхніх сімей вільно пересуватися й обирати собі місце проживання на території країн Союзу. Про це йдеться у затвердженому нею звіті.

З документу випливає, що на сьогодні жодна з країн-членів не виконує положення директиви належним чином і в повному обсязі. Найкращі справи в Кіпру, Греції, Фінляндії, Португалії, Мальті, Люксембургу та Іспанії. Більш-менш задовільні в Австрії, Данії, Естонії, Словенії та Словаччині.

— Вільний рух людей є однією з фундаментальних свобод внутрішнього ринку, на користь громадян ЄС, країн членів і конкурентності європейської економіки, — наголосив з цього приводу Віце-президент Єврокомісії Жак Барро, відповідальний за питання юстиції, свободи та безпеки. —

Недоліки в імplementації законодавства ЄС у цій сфері можуть завдати шкоди самому базису європейської конструкції. Тому Комісія посилює зусилля, спрямовані на те, щоб усі громадяни ЄС та їхні родини ефективно й у повній мірі користувалися правами, які надає Директива. Комісія використовуватиме всі свої повноваження для досягнення цього: чи то через відкриття процедур з порушення законодавства ЄС, чи то забезпечуючи країни-члени вказівками щодо імplementації Директиви, чи забезпечуючи належне інформування самих громадян про їхні права.

Проблеми у виконанні країнами-членами Директиви часто стосуються права на в'їзд і проживання членів сімей з третіх країн — тут виникають труднощі з в'їздом у країни, проблеми на кордоні, в деяких країнах ставлять умови щодо реалізації права на проживання, не передбачені Директивою, бувають затримки з видачею карток постійного проживання. Також часто у людей вимагають подавати разом із заявами на отримання дозволу на постійне проживання додаткові документи, які не передбачені законодавством ЄС. □

МИТНІ ПІЛЬГИ ЯК СТИМУЛ ДО ДЕМОКРАТИЧНОСТІ

Європейська Комісія ухвалила рішення надати 16 країнам, що розвиваються, безмитний доступ до ринку ЄС для близько 6400 тарифних позицій у рамках спеціальних заходів Євросоюзу для стимулювання стабільного розвитку та ефективного управління.

Додаткові пільги до стандартної Загальної системи преференцій (ЗСП) надаються вразливим країнам, що розвиваються, які ратифікували та ефективно імплементували 27 основних конвенцій ООН і Міжнародної організації праці та інші міжнародні конвенції, що стосуються охорони навколишнього середовища та принципів управління.

Отже, бенефіціантами ЗСП+ з 1 січня 2009 року і до кінця 2011 року стали: Вірменія, Азербайджан, Болівія, Колумбія, Коста-Ріка, Еквадор, Сальвадор, Грузія, Гватемала, Гондурас, Монголія, Нікарагуа, Парагвай, Перу, Шрі-Ланка та Венесуела. Щоправда, право на отримання преференцій Шрі-Ланкою та Сальвадором ще залишається під питанням, оскільки Єврокомісія проводить розслідування на предмет імплементатії цими країнами відповідних конвенцій ООН та МОП.

Для країн, що розвиваються, ЗСП+ слугує важливим стимулом ратифікувати й ефективно застосовувати комплекс міжнародних стандартів у сфері прав людини, основних трудових стандартів, сталого розвитку та ефективного управління. Досвід показує, що вони таки докладають максимальних зусиль для виконання вимог. Преференції ЗСП+ мають реальне економічне значення для країн-бенефіціантів: у 2007 році товарообіг за цією схемою склав 4,7 млрд євро, а номінальна втрата по миту порівняно зі стандартними показника-

Комісар ЄС з питань митниці Ласло Ковач.

ми становила для ЄС понад 357 млн євро.

Безмитний доступ означає значне зниження тарифних ставок, що застосовуються відповідно до звичайних ЗСП. Зниження тарифів включає тютюн (скорочення до 52%), різні фрукто-ві соки (до 30%), фрукти (до 20%), овочі (до 14%), рибу (до 20%) та мед (до 17%).

Для винесення рішення щодо ЗСП+ Єврокомісія розглянула всі заяви, подані до кінцевого терміну 31 жовтня 2008 року. Вони були перевірені на предмет відповідності критеріям, встановленим у правилах ЗСП, а також із використанням інформації відповідних міжнародних організацій. □

ВИЛУЧЕНО МІЛЬЙОНИ ПІДРОБНИХ

МЕДПРЕПАРАТІВ

У Європейському Союзі відбулася митна акція «MEDI-FAKE» («Медицинська фальшивка»), спрямована на недопущення на територію ЄС підробних медпрепаратів. Вона тривала два місяці, і результати приголомшливі. Вилучено 34 млн таблеток — антибіотики, антиракові, знеболюючі, віагру та інші.

Під час операції було використано новий підхід ЄС до протидії ввезенню до Союзу подібних ризикових для споживача товарів. Спочатку представники Європейської Комісії, митниць країн-членів, спеціалісти з фармакології разом визначили список препаратів, які мають бути предметом посиленого контролю на зовнішніх кордонах ЄС. Потім ця база даних була розіслана через Систему ризикового менеджменту ЄС, якою

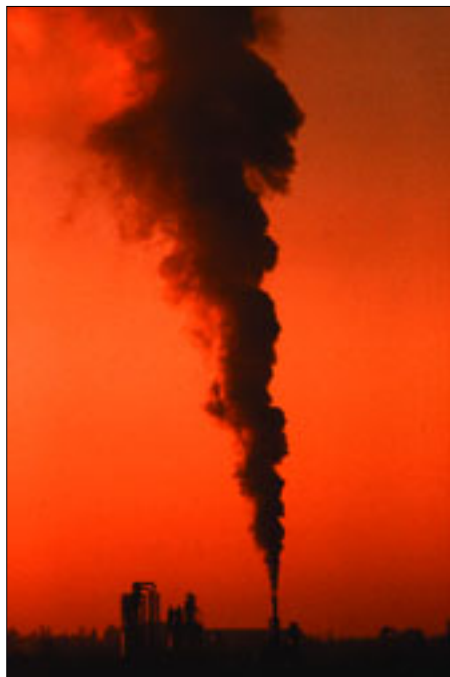
керує Єврокомісія. Все це забезпечило систематичний у реальному часі обмін інформацією, потрібною для ефективного митного контролю. База даних постійно доповнюється новою інформацією про ризикові медикаменти, яку отримують від безпосередніх споживачів.

Асортимент і кількість вилучених в результаті операції нелегальних медикаментів перевершили усі попередні результати. Най-

більший «улов» митники отримали в Бельгії, Франції, Великій Британії та Іспанії. Митниця брюссельського аеропорту зафіксувала рекордну для ЄС партію підробних медикаментів: було вилучено 2,2 млн таблеток, з яких 1,6 млн — знеболюючі, 600 тис. — антималярійні. У французькому Гаврі зупинено партію в 11 тис. таблеток псевдоеферину, які використовуються для виробництва наркотиків. □

ЗМІНИ КЛІМАТУ: ЄС ЗАКЛИКАЄ ПЕРЕЙТИ ВІД ДИСКУСІЙ ДО ПЕРЕГОВОРІВ

У польському місті Познань у грудні десять днів тривала представницька міжнародна конференція з боротьби зі змінами клімату. Європейський Союз розглядав форум як важливий етап міжнародних переговорів з цієї проблеми, які були започатковані 2007 року в Балі (Індонезія) і мають привести до укладення глобальної угоди в кінці 2009-го у Копенгагені.

— Фінансова криза підкреслила небезпеку ігнорування чітких сигналів тривоги, — заявив Комісар ЄС з питань довкілля Ставрос Дімас. — Ми не можемо допустити

повторення такої помилки щодо змін клімату, якщо хочемо запобігти небезпечним, а можливо й катастрофічним економічним і соціальним наслідкам у наступні десятиліття. Ще рано очікувати великих проривів, але Познанська конференція повинна стати інструментом для переходу від дискусії до конкретних переговорів, послати чіткий сигнал, що світ прямує до укладення амбітної угоди в Копенгагені.

Нагадаємо, що майбутній документ має стосуватися періоду після 2012 року, тобто після завершення дії Кіотського протоколу. Очікується, що в тій угоді розвинуті країни візьмуть на себе зобов'язання різко зменшити викиди парникових газів до 2020 року, водночас фінансово й технологічно допомагати країнам, що розвиваються, формувати так звані низьковуглецеві економіки й пристосуватися до впливу змін клімату.

Позиція ЄС полягає в тому, що глобальне потепління не повинно перевищити 2 градуси за Цельсієм порівняно з доіндустріальним рівнем, оскільки є обґрунтовані наукові докази, що за цим порогом настане ризик незворотних і катастрофічних екологічних змін. Стимування потепління до 2 градусів передбачає такий сце-

нарії: до 2020 року збільшення викидів парникових газів має пройти свій пік, а до 2050-го зменшитися наполовину від показника базового 1990 року. Щоб загальмувати рівень викидів, до 2020-го розвинути країнам треба зменшити їхній сукупний показник на 30% від рівня 1990 року. Показник для країн, що розвиваються, має становити на 15–30% нижче від прогнозованого рівня 2020 року.

У перший же день познанської конференції було оприлюднено спільну декларацію ЄС та країн Африки. У документі підкреслено стурбованість сторін глобальним потеплінням на планеті й наголошено на спільних цілях пост-кіотської угоди, яку мають підписати в Копенгагені. Декларація є прикладом зближення позицій двох континентів незважаючи на глибoku соціально-економічну різницю між ними.

Євросоюз є на сьогодні лідером у боротьбі зі змінами клімату. Він зобов'язався до 2020 року одноосібно зменшити викиди парникових газів щонайменше на 20% від рівня 1990 року, і готовий збільшити цю цифру до 30%, якщо інші розвинуті країни візьмуть подібні зобов'язання в майбутній Копенгагенській угоді. □

ЗАОЩАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ, ГРОШЕЙ І ЧИСТЕ ПОВІТРЯ

Європейська Комісія ухвалила нові норми в рамках Директиви з екодизайну, спрямовані на зменшення споживання енергії приладами, що перебувають у режимі очікування.

Така функція існує практично в усіх приладах домогосподарств та офісів, наприклад у телевізорах чи комп'ютерах. Вона полегшує перемикання, вмикання та вимикання завдяки пульта дистанційного керування. Проте така зручність немало й коштує. В режимі очікування в ЄС споживається близько 50 млрд кіловат-годин електроенергії щороку. Нові ж нормативи сприятимуть зменшенню споживання на 73% до 2020 року — знакового для

Союзу в контексті боротьби зі змінами клімату. Це означатиме також уникнення викидів в атмосферу близько 14 млн тонн вуглецю.

— Схвалення цього першого заходу в рамках Директиви з екодизайну увінчує рік, протягом якого Єврокомісія доклала зусиль для збільшення енергоефективності. Це ще раз підкреслює наші зобов'язання в цьому, які є ще більше виправданими зараз в часи фінансової кризи, — прокоментував

подію Комісар ЄС з питань енергетики Андріс Пієбалгс. — Такі заходи збережуть для громадян ЄС мільярди євро і допоможуть уникнути викидів в атмосферу мільйонів тонн вуглецю.

Незабаром у рамках Директиви з екодизайну Єврокомісія планує ухвалити ще чотири нормативні документи. Вони, зокрема, передбачають поступову відмову від ламп розжарювання. □

БУДЕ ЗМІЦНЕНО БЕЗПЕКУ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Єврокомісія ухвалила повідомлення і рекомендації Раді Міністрів ЄС, метою яких є покращення безпеки пацієнтів у лікарнях.

За її даними, щороку в Євросоюзі від 8 до 12% шпиталізованих пацієнтів потерпають від помилок, допущених при медичному догляді. Найпоширенішими є внутрішньолікарняні інфекції, неправильні або запізниті діагнози, хірургічні помилки та помилки при проведенні медикаментозного лікування.

— Безпека пацієнтів є наріжним каменем якісної охорони здоров'я, — зауважила Комісар ЄС з питань охорони здоров'я Андрулла Вассіліу. — Я хотіла б бачити Європу для пацієнтів, де безпека є пріоритетом, а громадяни мають довіру до послуг, які вони отримують.

Більшість зусиль, спрямованих на покращення безпеки пацієнтів на рівні ЄС і країн-членів, дотепер було зосереджено на конкретних справах, наприклад, на мінімізації небезпеки медичних продуктів, медичного обладнання та антимікробних засобів.

У своєму повідомленні Єврокомісія пропонує комплексний підхід до покращення безпеки пацієнтів. Головну увагу зосереджено на усуненні системних та організаційних помилок, які й завдають людям найбільше шкоди.

Ключові рекомендації країнам ЄС стосуються запровадження та посилення систем звітності й навчання, включення безпеки пацієнтів до системи освіти та підвищення кваліфікації працівників охорони здоров'я, залучення пацієнтів до процесу розробки засобів безпеки та надання їм актуальної інформації щодо ризиків для здоров'я та питань безпеки.

У ЄС щороку понад 4 млн осіб заражаються внутрішньолікарняною інфекцією — це кожен п'ятий шпиталізований пацієнт. Саме тому в пропозиціях Єврокомісії особливу увагу приділено внутрішньолікарняним інфекціям. У цьому контексті Комісія рекомендує проведення заходів з метою профілактики та контролю інфекцій у лікарнях, а також запровадження ефективних систем виявлення інфекцій і сповіщення про інфекційні захворювання. □

Комісар ЄС з питань охорони здоров'я Андрулла Вассіліу.

ЄВРОКОМІСІЯ ХОЧЕ ПОКРАЩИТИ СИСТЕМУ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ

Європейська Комісія схвалила проект директиви, яка стосується трансплантації органів, а також План дій щодо співпраці між країнами — членами ЄС у покращенні ситуації з донорством та трансплантаційної системи загалом.

Ці документи стосуються трьох ключових викликів: покращення безпеки та якості донорських органів у ЄС, збільшення їх наявності для пацієнтів та ефективнішої і доступнішої для людей трансплантаційної системи.

— Ці заходи стосуються збереження життя, — зауважила Комісар ЄС з питань охорони здоров'я Андрулла Вассіліу. — Ми хочемо запевнити європейців, що Євросоюз і країни-члени працюють разом для забезпечення високоякісної й безпечної трансплантаційної системи.

Для багатьох пацієнтів пересадка органів є єдиним шансом вижити. Зараз 56 тисяч

осіб в ЄС чекають на трансплантацію. Припускають, що кожен день через брак донорських органів помирають 12 людей.

Запропонована Єврокомісією директива являє собою чітку правову базу для забезпечення пацієнтів донорськими органами та трансплантації в ЄС. Згідно з документом, кожна країна-член має створити компетентні органи для забезпечення якості й безпеки трансплантаційної системи, відповідності її стандартам Євросоюзу. Повинні посилитися контроль за використанням донорських органів, система інформування про серйозні негативні ре-

акції на трансплантацію. Щоб покращити доступність органів, будуть стандартизовані дані щодо їхніх певних специфічних характеристик. Метою директиви є мінімізація ризиків від пересадки органів реципієнтам, покращення наявності їх в ЄС і забезпечення хірургів-трансплантологів необхідною інформацією, завдяки якій вони могли б зробити кращий вибір при підготовці до операції.

План дій розрахований на період 2009–2015 років. Його метою є стимулювання спільних дій та покращення координації з країнами-членами. □

ЄВРОКОМІСІЯ ДОСЛІДИЛА ПРИЧИНИ ТОРІШНЬОГО ПОДОРОЖЧАННЯ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ

У грудні Європейська Комісія ухвалила повідомлення, спрямоване на покращення функціонування ланцюга постачання харчових продуктів з метою зниження цін на них для споживача. Після різкого подорожчання, особливо в першій половині минулого року, вони відчутно впали. Однак не зникли причини того цінового сплеску — в тому числі законодавчі обмеження, недостатня конкуренція і спекуляція. Їх, вважають у Брюсселі, потрібно усунути.

— Подорожчання продуктів харчування зробило приблизно 30-відсотковий «внесок» у загальну інфляцію за серпень 2007 року — липень 2008-го, особливо зачепивши родини зі скромними доходами, — зауважив Комісар ЄС з економічних і монетарних питань Жоакін Алмунія. — Під час нинішнього економічного спаду дуже важливо, щоб ми послали чіткий сигнал: ми дуже серйозно ставимося до боротьби з факторами, які не дають ринку оптимально функціонувати. Треба не лише забезпечувати кон-

курентніші ціни для споживачів, але й захищати купівельну спроможність найбільш вразливих верств суспільства й сприяти створенню робочих місць.

Аналіз Європейською Комісією ситуації на ринку продуктів харчування і її грудневе повідомлення є наслідком доручення червневої Європейської Ради. У документі Єврокомісія пропонує стимулювати конкурентоспроможність ланцюга постачання харчових продуктів з метою підвищення його стійкості в умовах світових стрибків цін, забезпечити потужне й

послідовне підвищення конкурентності на рівні ЄС і на національному рівні з допомогою Європейської мережі з питань конкурентності й виявити особливо шкідливі правила та обмеження. А також переглянути закони, які потенційно створюють обмеження, на національному рівні та на рівні ЄС, встановити постійний європейський моніторинг цін. Крім цього, Єврокомісія дослідить із регуляторами товарних ринків способи запобігання надмірній мінливості ринків, несприятливій для виробників і споживачів. □

Небезпечні дитячі іграшки, виявлені Системою швидкого оповіщення про неякісні товари (RAPEX).

ПОСИЛЕНО ВИМОГИ ДО БЕЗПЕКИ ДИТЯЧИХ ІГРАШОК

У грудні в Євросоюзі ухвалено нове законодавство, спрямоване на забезпечення дітей від шкідливих частин у іграшках та від ризику поранення під час користування ними. Правила стосуються і товарів, що виробляють в ЄС, і тих, які до нього імпортують.

Особливо важливими є зміни щодо хімічних складових іграшок. Віднині заборонені в доступних частинах іграшок хімікати, які можуть провокувати рак, зміну генетичної інформації людини або завдати шкоди її репродуктивній функції. Для деяких речовин, таких як нікель, зменшено допустимий рівень вмісту. Не можуть бути використані важкі токсичні метали: свинець, ртуть тощо. Алергійні ароматизатори або повністю заборонені, якщо мають суттєвий алергенний потенціал, або мають бути позначені на іграшках як потенційно алергенні для деяких категорій споживачів.

Посилено вимоги щодо запобігання ризикам удушення, особливо маленькими частинами. Іграшки, які додаються до харчових про-

дуктів, завжди повинні бути в окремій упаковці. Нові вимоги запроваджено до попереджень — вони мають бути добре видні й написані на мові, яка легко розпізнається споживачами. Заборонено попередження, що суперечать призначенню іграшки. Наприклад, написано «Не призначено для дітей молодших 36 місяців», але іграшка очевидно призначена саме для цієї вікової категорії. Якщо іграшка міститься всередині продукту харчування, має бути напис: «Всередині іграшка; рекомендується нагляд дорослих».

Також посилено вимоги до виробників та імпортерів — зокрема, щодо передпродажної оцінки іграшок на їхню безпеку. А країни — члени ЄС мають зміцнити нагляд за ринком Союзу і контроль на зовнішніх його кордонах. □

ШКОЛЯРІ ОТРИМУВАТИМУТЬ БЕЗПЛАТНІ ОВОЧІ ТА ФРУКТИ

Рада міністрів ЄС з питань сільського господарства ухвалила рішення про виділення з бюджету Союзу 90 млн євро на розповсюдження овочів та фруктів в школах у 2009/2010 навчальному році.

У липні 2008-го року відповідну пропозицію надіслала до Ради Єврокомісія. У листопаді її підтримав Європарламент. Гроші з бюджету ЄС виділятимуть за принципом спільного з країнами-членами фінансування: у співвідношенні 50% на 50%, або 75% на 25% для держав з нижчим рівнем ВВП на душу населення.

У Євросоюзі забезпечення юних європейців вітамінними продуктами розглядають як потужний інструмент боротьби з ожирінням: від нього в ЄС страждають нині 5 млн дітей, близько 22 млн мають зайву вагу. Також недостатнє вживання овочів та фруктів веде до підвищення ризиків розвитку серцевих хвороб, діабетів та деяких різновидів раку.

Постачання в школи фруктів та овочів стало темою проведеної в грудні за ініціативою Єврокомісії конференції. Участь у ній взяли близько 300 представників структур та організацій, що мають стосунок до цієї теми: фермери, торговці овочами й фруктами, медики та освітяни, науковці та дослідники, представники країн-членів, Єврокомісії та Європарламенту.

На конференції говорили про втілення схеми постачання в школи овочів та фруктів на практиці, моніторинг процесу та його оцінку. Було вироблено багато цінних рекомендацій. Учасники форуму також висловилися за створення двох експертних груп. До першої мають бути залучені дослідники в сфері громадського здоров'я та освіти, вона матиме академічні, радницькі функції. Інша група займалася б практичним застосуванням схеми, сприяла б обміну кращим досвідом. Зокрема, допомагала б у створенні та функціонуванні інтернет-порталу, який би полегшив передачу інформації між країнами-членами.

Тепер Комісія опрацьовує результати конференції й візьме їх до уваги під час вироблення правил імплементації схеми.

— Конференція була надзвичайно успішною, — заявила Комісар ЄС з питань сільського господарства та розвитку сільськогосподарських регіонів Маріанн Фішер Боель. — Приємно було бачити так багато відданих справі людей, які справді хочуть зробити схему постачання фруктів і овочів до шкіл ефективною. Конференція забезпечила можливість для обміну ідеями. Я впевнена, що робота, яку ми провадимо, гратиме важливу роль у допомозі дітям навчитися правильно харчуватися. □

ЄВРОКОМІСІЯ ОПРИЛЮДНИЛА ПЛАНИ

ЩОДО СИСТЕМИ ОСВІТИ

Європейська Комісія представила стратегічне бачення співпраці між країнами Євросоюзу у сфері реформування систем освіти і підвищення кваліфікації.

На сьогодні деякі країни ЄС є за рівнем навчання й освіти серед лідерів у світі, але в інших — ситуація гірша. Інколи проблемами є невміння читати або незакінчена середня освіта.

Кожна шоста молода людина в ЄС припиняє навчання із закінченням школи або ж і раніше. Чимало громадян-іммігрантів мають нижчий рівень успішності в навчанні та підвищенні кваліфікації, ніж їхні місцеві ровесники. У дорослих із низьким рівнем освіти ймовірність продовження її та підвищення кваліфікації всемоєр менша, ніж у громадян із високим рівнем.

Хоча відповідальність за освіту та підвищення кваліфікації громадян лежить на на-

ціональних урядах, деякі проблеми є спільними для всіх країн ЄС: недостатня кваліфікація робочої сили, старіння суспільства, іноземна конкуренція. В Єврокомісії вважають, що країни-члени мають вчитися одна в одній та розробляти спільні інструменти з можливістю їхнього подальшого адаптування до конкретних потреб кожної країни.

Для оцінки прогресу в системах освіти й підвищення кваліфікації на загальноєвропейському рівні існують загальні нормативи. До них належать вміння читати серед 15-річних, кількість громадян із незакінченою середньою освітою та участь дорослих у програмі ЄС із навчання впродовж життя. Єврокомісія про-

понує переглянути ці орієнтири й запровадити нові у таких ключових сферах як отримання вищої освіти, здатність працевлаштуватися і мобільність студентів.

— Важливо, щоб нинішня економічна криза не відволікла нашої уваги від правильних довготермінових стратегій щодо освіти та тренінгів. Те, що виберемо сьогодні, допоможе протистояти завтрашнім викликам, — заявив Комісар ЄС з питань освіти, тренінгів, культури і молоді Ян Фігель. — Плани Комісії дадуть новий імпульс для нашого співробітництва й забезпечать послідовність і щодо економічного відновлення, і щодо нашої стратегічної цілі — зростання й зайнятості. □

ГРОМАДЯНСТВО КРАЇН ЄС НАЙБІЛЬШЕ ОТРИМУЮТЬ ТУРКИ

Євростат оприлюднив дані щодо набуття громадянства країн — членів Євросоюзу у 2006 році. Всього його отримали 735 тис. осіб, причому тенденція до зростання цієї цифри тривала.

Нові громадяни ЄС походять в основному з країн Європи, які не є членами Євросоюзу (27% від загального числа), Африки (22%) та Північної й Південної Америки (12%). Громадяни однієї з країн ЄС, які здобули громадянство іншої країни-члена, разом складають лише 8%.

А найбільшими групами тих, хто отримали громадянство в одній з країн ЄС, є громадяни Туреччини (64 тис. осіб), Марокко (48 тис.), Іраку (23 тис.), Еквадору (21 тис.), Сербії та Чорногорії (20 тис.).

Попереднє громадянство осіб, які отримували громадянство в країнах ЄС–27 у 2006 році

	Перша група	#	%	Друга група	#	%	Третя група	#	%	Всього надано громадянство
ЄС–27	Туреччина	63 845	9.9	Марокко	48 021	7.4	Ірак	23 104	3.6	735 000
Бельгія	Марокко	7 753	24.3	Туреччина	3 204	10.1	Італія	2 360	7.4	31 860
Болгарія	Македонія	2 933	43.5	Молдова	2 612	38.8	Україна	262	3.9	6 738
Чехія	Словаччина	786	33.5	Україна	425	18.1	Румунія	131	5.6	2 346
Данія	Туреччина	1 125	14.1	Ірак	1 113	14.0	Сомалі	923	11.6	7 961
Німеччина	Туреччина	33 388	26.8	Польща	6 907	5.5	Росія	4 679	3.8	124 566
Естонія	Негромадяни	4 395	91.9	Росія	355	7.4	Україна	15	0.3	4 781
Ірландія	США	1 518	26.3	Велика Британія	406	7.0	Австралія	389	6.8	5 763
Греція	:	:	:	:	:	:	:	:	:	1 962
Іспанія	Еквадор	19 477	31.2	Колумбія	12 722	20.4	Марокко	5 692	9.1	62 375
Франція	Марокко	21 922	24.9	Алжир	15 869	18.1	Туніс	6 567	7.5	147 868
Італія (2003 рік)	Марокко	1 132	8.4	Румунія	977	7.3	Албанія	830	6.2	35 266
Кіпр	:	:	:	:	:	:	:	:	:	2 917
Латвія	Негромадяни	18 715	98.7	Росія	177	0.9	Україна	19	0.1	18 964
Литва	Негромадяни	238	51.0	Росія	151	32.3	Україна	30	6.4	467
Люксембург	Португалія	338	30.0	Італія	161	14.3	Бельгія	87	7.7	1 128
Угорщина	Румунія	4 326	70.9	Україна	541	8.9	Сербія	457	7.5	6 101
Мальта	:	:	:	:	:	:	:	:	:	474
Нідерланди	Марокко	6 896	23.7	Туреччина	3 407	11.7	Суринам	1 636	5.6	29 089
Австрія	Туреччина	7 542	29.3	Сербія	4 819	18.7	Боснія і Герцеговина	4 596	17.9	25 746
Польща	Україна	417	42.2	Росія	129	13.0	Беларусь	101	10.2	989
Португалія	Кабу Верде	1 047	28.9	Гвінея-Бісау	873	24.1	Бразилія	491	13.5	3 627
Румунія	Сирія	6	20.7	Росія	3	10.3	Італія	2	6.9	29
Швеція	Боснія і Герцеговина	1 687	52.7	Сербія	547	17.1	Хорватія	335	10.5	3 204
Словаччина	Україна	377	33.5	Румунія	147	13.1	Чехія	121	10.8	1 125
Фінляндія	Росія	1 399	31.6	Сомалі	445	10.0	Ірак	405	9.1	4 433
Словенія	Ірак	12 895	25.2	Фінляндія	2 975	5.8	Туреччина	2 921	5.7	51 239
Велика Британія	Індія	15 125	9.8	Пакистан	10 260	6.7	Сомалі	9 050	5.9	154 015

ЛЮКСЕМБУРГ ЛІДИРУЄ ЗА ПОКАЗНИКОМ ВВП НА ДУШУ НАСЕЛЕННЯ

У грудні Євростат опублікував дані щодо валового внутрішнього продукту на душу населення за 2005, 2006 та 2007 роки.

Цей показник визначає рівень економічного розвитку країни та купівельну спроможність населення, хоча його й не можна вважати абсолютно точною характеристикою — велике значення має галузева структура виробництва, якість товарів, що випускаються, тощо. Проте загальний порівняльний аналіз зробити завдяки наведеній нижче таблиці можна.

Ми додали до неї дані Міжнародного валютного фонду, який подає ВВП на душу населення в доларах США. У таблиці немає цифр окремо щодо Сербії та Чорногорії — МВФ дає для них спільний показник: 6702 на 2007 рік. ВВП на душу населення в Україні складає 7832 долари. Люксембург, до речі, є за цим критерієм лідером не лише в ЄС, а й в усьому світі. Показники деяких інших країн такі: США — 43223 долари, Росія — 12178, Японія — 32530, Беларусь — 9143, Молдова — 2869.

	2005	2006	2007	2007, дані МВФ, у доларах США
Євросоюз-27	100	100	100	
Зона євро	110	110	110	
Бельгія	119	118	118	34749
Болгарія	34	37	37	10022
Чехія	76	77	80	23399
Данія	124	123	120	36920
Німеччина	117	116	115	31390
Естонія	61	65	68	19692
Ірландія	144	147	150	44676
Греція	93	94	95	33004
Іспанія	102	104	106	27914
Франція	111	109	109	31825
Італія	105	103	101	31051
Кіпр	91	90	91	29870
Латвія	49	53	55	15806
Литва	53	56	60	16373
Люксембург	254	267	267	86510
Угорщина	63	64	63	20047
Мальта	78	77	77	22239
Нідерланди	131	131	131	36937
Австрія	125	124	124	36368
Польща	51	52	53	15149
Португалія	77	76	76	22937
Румунія	35	38	41	10125
Словенія	87	88	89	24571
Словаччина	60	64	67	17913
Фінляндія	114	115	116	35559
Швеція	120	121	122	34735
Велика Британія	122	120	119	35486
<i>Країни-кандидати</i>				
Хорватія	50	52	54	14523
Македонія	28	29	30	7680
Туреччина	40	43	44	9240
<i>Країни Європейського економічного простору</i>				
Ісландія	130	124	119	40112
Норвегія	176	184	179	56000
Швейцарія	133	136	137	38706
<i>Потенційні кандидати</i>				
Албанія	22	23	24	5728
Боснія і Герцеговина	25	27	29	9253
Чорногорія	31	35	41	
Сербія	32	33	33	

ПРОГРАМА З БЕЗПЕЧНОГО ІНТЕРНЕТУ МАЄ ЗАХИСТИТИ ДІТЕЙ

З 1 січня 2009 року в Євросоюзі почала діяти Програма з безпечного інтернету. Розрахована вона на 2009–2013 роки і має бюджет 55 млн євро.

МЕТОЮ ПРОГРАМИ Є ЗАХИСТИТИ ДІТЕЙ В НИНИШНЬОМУ ДЕДАЛІ СКЛАДНІШОМУ ОНЛАЙН-СВІТІ ТА ДОПОМОГТИ ЇМ У БЕЗПЕЧНОМУ ВИКОРИСТАННІ ВСЕСВІТНЬОЇ МЕРЕЖІ. За статистикою, в Євросоюзі 75% дітей у віці 6–17 років уже користуються інтернетом, а 50% 10-річних мають мобільні телефони.

— Сьогодні діти дуже рано занурюються у світ інтернету й мобільних технологій, стають надзвичайно технологічно освіченими тінейджерками. Ці технології допомагають їм набувати знань і надають чудові можливості

спілкуватися з іншими, — зазначила Комісар ЄС з питань інформаційного суспільства і медіа Вівіан Редінг. — Нам треба забезпечити, щоб під час користування інтернетом вони могли ідентифікувати потенційні ризики й справлятися з ними.

Програма з безпечного інтернету співфінансуватиме проекти, спрямовані на покращення обізнаності щодо інтернету загалом, боротьбу проти незаконного змісту веб-сайтів та шкідливої поведінки в мережі, сприятиме безпечнішому онлайн-середовищу та пок-

ращенню знань щодо нових тенденцій в інтернет-технологіях.

Недавно соціологічна служба Єврокомісії — Євробарометр провела дослідження, присвячене питанню безпечного використання інтернету дітьми та ролі в цьому батьків. З ним можна ознайомитися за веб-адресою http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/eurobarometer/index_en.htm.

Ми ж подаємо один з пунктів опитування — запитання стосувалося батьків.

Як часто ви перевіряєте, якими сайтами користувалася ваша дитина після того, як вона побувала в інтернеті?

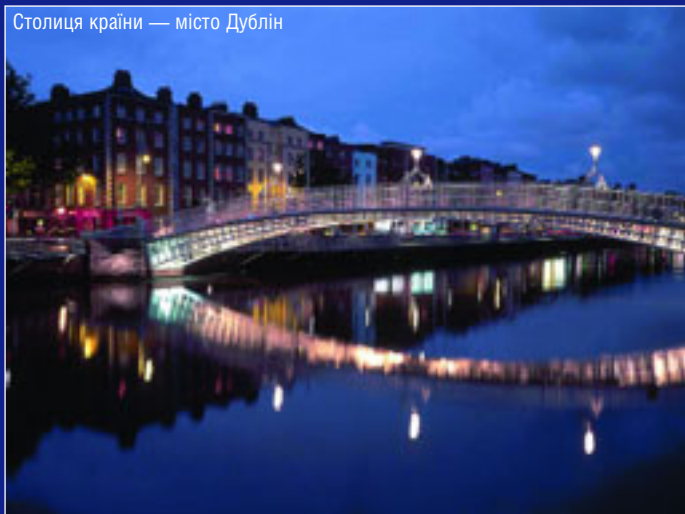
Країна	Завжди	Дуже часто	Не дуже часто	Ніколи	Не знаю/ Немає відповіді
Португалія	35	25	16	24	
Німеччина	35	20	12	32	1
Іспанія	27	27	19	26	1
Італія	25	25	12	37	1
Ірландія	26	21	15	37	2
Велика Британія	23	23	19	34	1
Греція	36	10	17	37	1
Мальта	19	26	14	39	2
ЄС-27	22	21	18	38	1
Австрія	20	23	14	43	
Люксембург	19	23	22	36	
Кіпр	23	17	20	39	1
Польща	13	25	27	34	1
Словацьчина	11	26	24	37	2
Франція	17	20	14	50	
Болгарія	17	19	26	36	2
Румунія	21	15	21	40	3
Латвія	17	19	16	47	1
Бельгія	12	21	22	43	2
Швеція	12	19	21	48	
Фінляндія	14	15	24	47	
Нідерланди	14	15	24	47	
Чехія	8	20	28	43	1
Литва	10	17	22	50	1
Естонія	43	9	20	57	2
Угорщина	8	13	19	59	1
Словенія	5	15	27	52	1
Данія	4	15	22	58	1

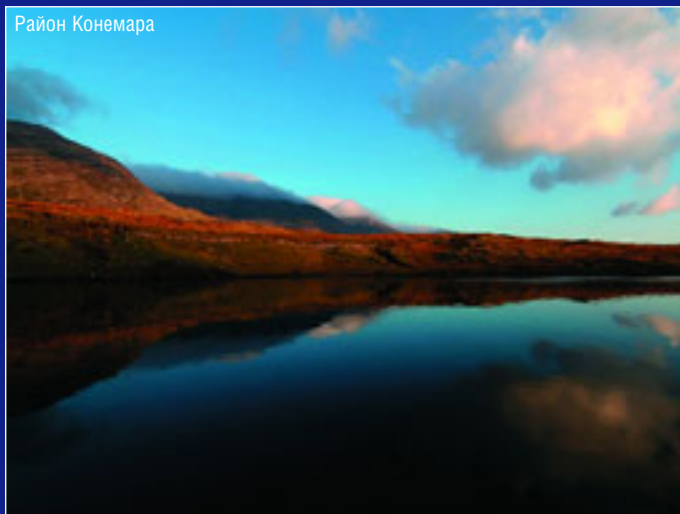
Читайте в наступному номері: • Європейський Союз зайняв активну позицію щодо ізраїльсько-палестинського конфлікту. На фото: делегація ЄС перед відльотом на Близький Схід. Зліва направо — міністр закордонних справ Франції Бернар Кушнер, Комісар ЄС з питань зовнішніх зносин та ЄПС Беніта Ферреро-Вальднер, глави МЗС Чехії та Швеції Карел Шварценберг та Карл Більдт. • У Празі урочисто відкрили Європейський рік креативності та інновацій. На фото зліва направо — Комісар ЄС з питань освіти, тренінгів, культури та молоді Ян Фігель та міністр культури Чехії Вацлав Єглічка.

Столиця країни — місто Дублін

Район Конемара

Містами і країнами ЄС

Ірландія

До Євросоюзу приєдналася 1 січня 1973 року.
Не входить до Шенгенського візового простору та зони євро.

Ірландія розташована в північно-західній Європі, займає п'ять шостих острова Ірландія, що був поділений 1921 року. Сухопутно сусідус з Північною Ірландією, що перебуває під владою Об'єднаного Королівства Великої Британії та Північної Ірландії. Незалежність від Британії було проголошено 1949 року.

З півдня, заходу і півночі країна омивається Атлантичним океаном, на сході від Великої Британії її відділяє Ірландське море.

Ірландія є однією з найбагатших та найрозвинутіших країн на Землі. Має розвинуту економіку, що зорієнтована на послуги й високі технології. Ірландія є політично нейтральною країною, вона не входить до НАТО.

Населення країни — трохи більше 3,5 млн осіб, переважно кельти. Понад 60% ірландців проживає в містах і передмістях. 93% населення складають католики, 5% — протестанти. Церква має великий вплив на життя країни.

Ірландія є республікою з президентською формою правління. Глава держави — президент — обирається на сім років. Законодавчим органом є двопалатний парламент: Сенат і Палата представників. Парламент обирає прем'єр-міністра, якого потім затверджує президент.

Тиха сільська місцевість

Замок Ейлен-Донан в районі Дорні

Південний захід Ірландії

